

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas

2015

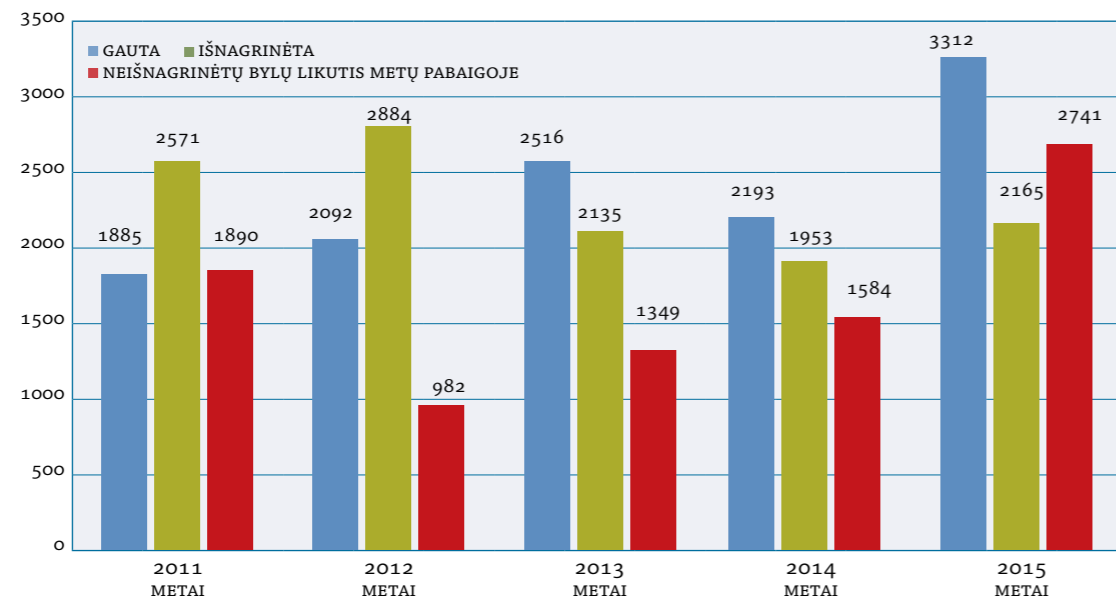
metų veiklos apžvalga

LVAT 2015 metų veiklos statistika

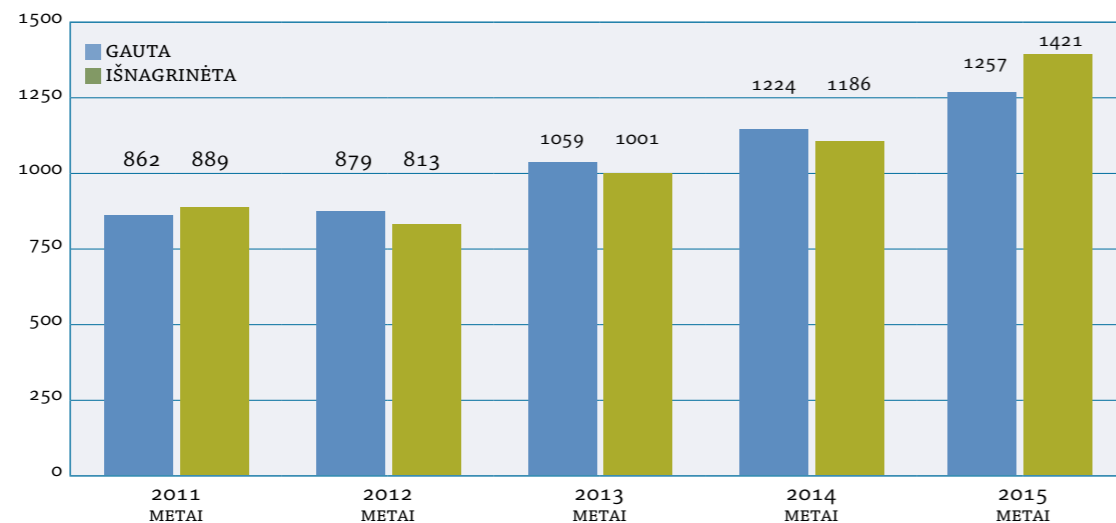
Didžiąją dalį LVAT gaunamų bylų sudaro bylos pagal apeliacinius ir atskiruosius skundus; LVAT taip pat nagrinėjamos rinkimų bylos ir bylos dėl norminių aktų teisėtumo, sprendžiami terminų atnaujinimo, proceso atnaujinimo, bylų teisingumo ir kiti klausimai.

LVAT gautos ir išnagrinėtos administracinių ginčų bylos apeliacine tvarka

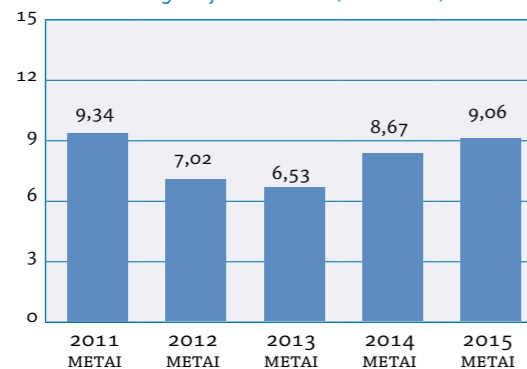
2015 m. LVAT išnagrinėjo 11 norminių administracinių bylų dėl centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtų norminių teisės aktų teisėtumo.

LVAT gautos ir išnagrinėtos bylos pagal atskiruosius skundus

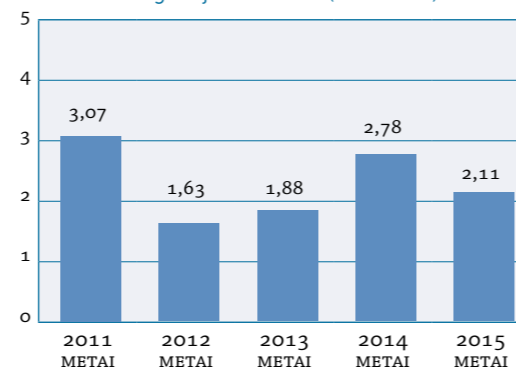

LVAT 2015 m. gavo 1,5 karto daugiau bylų pagal apeliacinius skundus nei praėjusiais metais. Tai lėmė ir padidėjusią vidutinę šių bylų nagrinėjimo trukmę.

LVAT vidutinė bylų pagal apeliacinius skundus nagrinėjimo trukmė (mėnesiais)

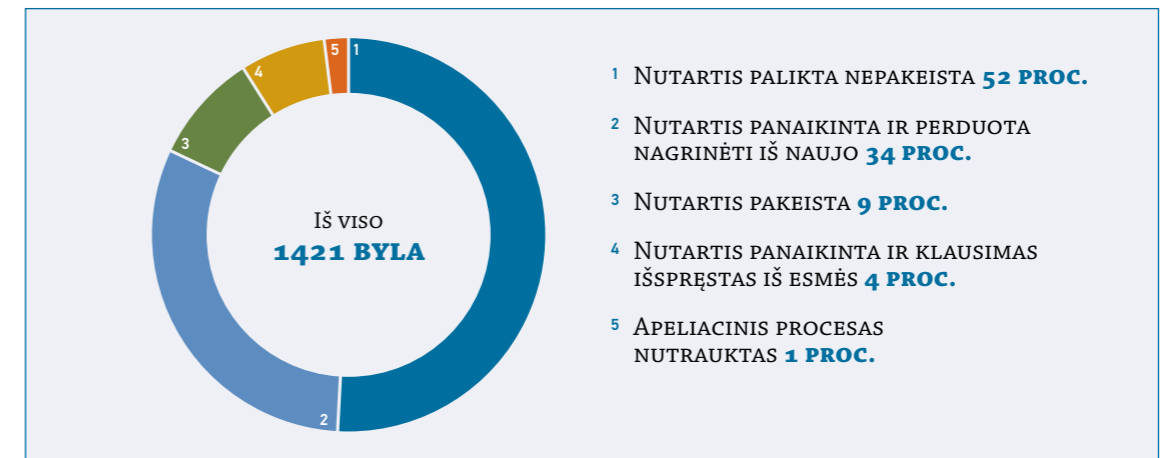
LVAT vidutinė bylų pagal atskiruosius skundus nagrinėjimo trukmė (mėnesiais)

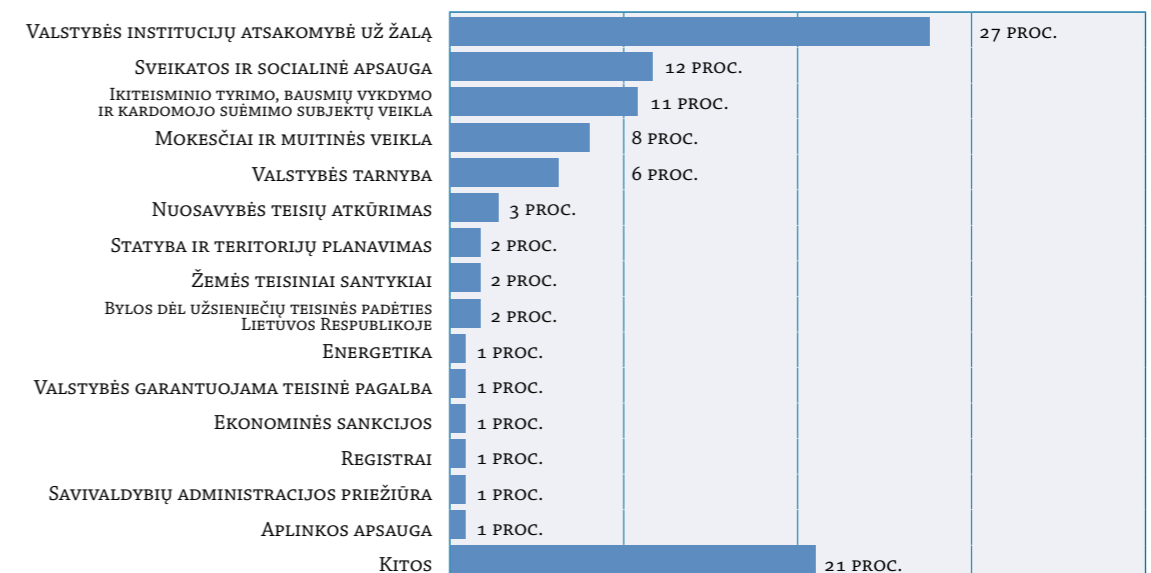
Bylų pagal apeliacinius skundus dėl apygardų administracinių teismų sprendimų nagrinėjimo Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme rezultatai 2015 metais

Bylų pagal atskiruosius skundus dėl apygardų administracinių teismų nutarčių nagrinėjimo Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme rezultatai 2015 metais

2015 metais Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme gautų bylų pagal apeliacinius skundus dėl apygardų administracinių teismų sprendimų pasiskirstymas pagal kategorijas

Turinys

- 2 Įžangos žodžiai
- 4 Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui – 15 metų
- 8 Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas kaip aukščiausios instancijos teismas
- 9 Teismo aktualijos. Bylos, faktai, skaičiai
- 10 Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos Administracinių teismų teisėjų skyrius
- 10 Lietuvos apygardų administraciniai teismai
- 16 Tarptautinis ir nacionalinis bendradarbiavimas. Reikšmingi įvykiai.
- 20 Teisėjai
- 22 Teisingumo vykdymas 2015 metais

TEISMO misija

Teisingumo vykdymas, užtikrinant konstitucinių vertybių apsaugą.

TEISMO vizija

Nepriklausoma, atvira ir profesionali aukščiausios instancijos teisminė institucija, kurioje garantuojamas skaidrus ir operatyvus teismo procesas.

TEISMO vertybės

- » Asmens teisių ir laisvių apsauga
- » Sąžiningumas ir pagarba žmogui
- » Objektyvumas
- » Lygiateisiškumas
- » Teisinis tikrumas
- » Nuolatinis tobulėjimas
- » Atsakomybė ir atskaitingumas visuomenei

Ričardas Piličiauskas

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS, NUO 2008 M. LAPKRIČIO IKI 2015 M. RUGSĖJO ĖJĖS TEISMO PIRMININKO PAREIGAS

2015-ieji metai Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo istorijoje turi ypatingą žymę – tai penkioliktieji teismo veiklos metai. Per visą savo darbo laiką teismas išnagrinėjo per 70 000 tūkstančių bylų ir, kaip ne kartą yra pripažinusios įvairios Europos Sąjungos institucijos, tai darė užtikrindamas vienus greičiausių bylų nagrinėjimo terminų Europoje. Visgi manyčiau, jog ne išspęstų bylų kiekis ar spartus jų nagrinėjimas yra patys didžiausi pasiekimai. Esminis mūsų darbo rezultatas – tai indėlis į dabartinę teisinę kultūrą, kuriama tiek išsaugant geriausią nacionalinės teisinės kultūros palikimą, tiek jį plėtojant ir perimant europietiškas vertybes – pagarbą demokratinėms tradicijoms ir žmogaus teisėms, nuomonių įvairovei, tolerancijos skatinimui, valdžių atskyrimu pagrįstam valdymui.

LVAT visada sau kėlė tikslą, kad teismo sprendimai darniai įsiliėtų į kitų Lietuvos ar Europos teismų praktiką. Aktyviai kreipdamasis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismą teismas nuolat inicijuoja pokalbius apie tai, kokia turėtų būti teisė XXI amžiuje. Tokiose diskusijose gimstančios naujos teisinės idėjos skatina teisinės minties raidą ir plėtotę. Džiugina, kad pastarąjį dešimtmetį Lietuvoje teisės bei teisingumo samprata jau yra gerokai pakitusi. Išgyvenusi pozityvizmo laikotarpį, kai teise buvo laikoma tik tai, kas įtvirtinta įstatymuose, Lietuva ją šiandien suvokia kur kas plačiau ir atviriau, o sąvoka „žmogaus teisės ir laisvės“ yra tapusi svarbesnė nei kada nors anks-

čiau. Prie to, kad šiandien gyvename valstybėje, kurios piliečiams užtikrinamas visas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos katalogas, nemažai prisidėjo ir administraciniai teismai, paversdami šios konvencijos normas gyvąja teise. Žmogaus teisių gerbimo kultūros puoselėjimas mums visada buvo pats svarbiausias.

Aukštus žmogaus teisių gynimo standartus taikydami ir kitiems, ir sau, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas visokeriopai siekia užtikrinti, jog kiekvienam besikreipusiam būtų garantuota teisė į teisingą teismą. Teismo nepriklausomumas yra tas imperatyvas, kurio griežtam laikymuisi negali būti daroma išimčių. Tai būtina ir esminė sąlyga, kad Lietuvos piliečiai pasitikėtų teismu ir nedvejotų, jog čia jų teisės bus gerbiamos ir ginamos.

Esu įsitikinęs, jog šiandien Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą jau drąsiai galime vadinti visaverčiu modernių europietiško teismo šeimos nariu. Dar prieš dešimtmetį sėmėsis patirties Vakarų valstybių šviečiamuosiuose projektuose, teismas dabar pats yra kviečiamas mokyti kitose valstybėse, žengiančiose konstitucinės demokratijos vystymo keliu. Pastaraisiais metais teismas prisidėjo prie Ukrainos administracinių teismų stiprinimo ir su partneriais sėkmingai įgyvendino Europos Sąjungos Dvynių projektą. Iš besimokančio tapti mokytoju – svarus pasiekimas 15 metų skaičiuojančiam teismui, parodantis tvirtą apsisprendimą ir ryžtą eiti pirmyn.

Minėdami teismo penkioliktmetį, turime progą ne tik atsigręžti į nuveiktus darbus, tačiau ir apmąstyti, kur esame ir kokie norime būti ateityje. Konstitucija įpareigoja teismą tarnauti žmonėms. Todėl būtent visuomenės poreikiai ir lūkesčiai mums yra svarbiausi.

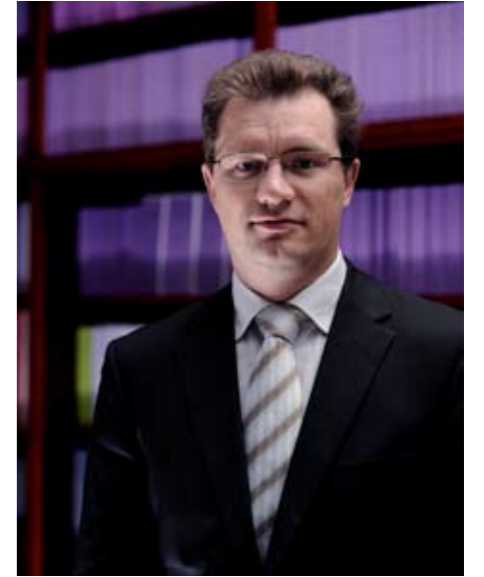
Kreipdamiesi į teismą, žmonės tikisi apginti savo pažeistas teises. Natūralu, jog iš teismo reikalaujama kokybiškų teismo proceso, teismo sprendimo, aptarnavimo, informacijos suteikimo. Esu įsitikinęs, jog aukščiausia teismo darbo kokybė yra tas orientyras, kuris, kaip tikslas, visada išlieka. Kita vertus, pačių kokybės standartų suvokimas nuolat kinta – tai, kas dar vakar atrodė inovatyvu, šiandien jau gali būti priimama kaip kasdienybė. Todėl didžiausias iššūkis ir siekiamybė mums – reaguoti į besikeičiančius visuomenės poreikius ir žengti koją kojon su gyvenimo pokyčiais.

Pagrindinė teismo užduotis – vykdyti teisingumą priimant sprendimus nagrinėjamosiose bylose. Todėl teismų praktikos nuoseklumas, sprendimų aiškumas, pagrįstumas, motyvų kokybė yra mūsų darbo veidrodys. Pastaraisiais metais didėja visuomenės ir į teismus besikreipiančių žmonių teisinis išprusimas, teisme gaunamos vis sudėtingesnės bylos, vis didesnė svarba teikiama Europos Sąjungos teisei, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai. Be to, Lietuvoje žmonės į teismus kreipiasi bene aktyviausiai Europoje. Visa tai lemia, jog teismų darbui keliami reikalavimai taip pat didėja. Teisinių tekstų kokybės gerinimas yra vienas iš mūsų nuolatinių siekių. Teismo sprendimas turi būti aiškus, išsamus, pagrįstas suprantamais motyvais. Juk būtent šiame dokumente žmogus gauna atsakymą į jam rūpimą klausimą, ir tai, ar juo patikės, labai priklausys nuo to, kaip tas atsakymas parašytas.

Ne mažiau svarbu, jog aukšti kokybės standartai būtų taikomi ir tiesiogiai su teisingumo vykdymu nesusijusiam teismo darbui. Pastaraisiais metais šioje srityje pradėti naudoti modernūs įrankiai – teisme veikia kokybės vadybos sistema, įdiegtas Klientų aptarnavimo standartas. Nuolat didiname sau patiems keliamus reikalavimus bei siekiame vadovautis aukščiausiais standartais bendraudami ne tik su teismo klientais, bet ir su kolegomis. Darbo kultūros puoselėjimas, nuolatinis mokymasis, kvalifikacijos kėlimas, optimalus teismo išteklių valdymas – šie elementai yra būtini, kad būtų sukurta kokybiškam teismo užduočių įgyvendinimui palanki aplinka.

Šiandieniniame globaliame pasaulyje išsivertis institucijos darbas jau sunkiai įsivaizduojamas ir be bendradarbiavimo su kitomis organizacijomis. Kartu įgyvendinamos iniciatyvos ir projektai, susitikimai, idėjų mainai – visa tai sukuria terpę keistis sukaupia patirtimi su kitais, plėsti savo požiūrį, augti ir tobulėti. Teisingumo vykdymo procese vis labiau plečiasi ne tik nacionalinis, bet ir tarptautinis bendradarbiavimas – tai parodo ir šiemet Lietuvos ratifikuoti tarptautiniai dokumentai, kuriems įsigaliojus Lietuvos teismai turės galimybę dėl bylose iškilusių žmogaus teisių gynimo klausimų kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą.

Esame įsitikinę, kad ne mažiau svarbus yra ir bendravimas su visuomene. LVAT puoselėjama atviro teismo filosofija – kasmet organizuojame metinės veiklos pristatymus, apvaliojo stalo diskusijas, seminarus, kviečiame apsilankyti mokslivius ir studentus, vykdomė socialines akcijas. Per 15 veiklos metų pamatėme, jog būtent bendradarbiavimas, atvirumas ir diskusija padeda pasiekti geriausių rezultatų bet kurioje srityje, todėl šias vertybes sieksime išsaugoti ir ateityje.

Irmantas Jarukaitis

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO PIRMININKO PAVADUOTOJAS, LAIKINAI EINANTIS TEISMO PIRMININKO PAREIGAS

Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui – 15 metų

Įstatymuose įtvirtinta, jog Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo veikla susideda iš dviejų pagrindinių sričių – tai teisingumo vykdymas konkrečiose bylose bei vienodos administracinių teismų praktikos, taikant įstatymus, formavimas.

Per 15 veiklos metų:

76 462

Išnagrinėtos 76 462 bylos

28

Išleisti 28 teismų praktikos biuleteniai

17

Parengta 17 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos įvairiose srityse apibendrinimų

1,4 mln.

LVAT interneto svetainėje lankytojai apsilankė daugiau nei 1,4 milijono kartų

2016 m. sausio 1 d. suėjo penkiolika metų, kai veikia Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. Lietuvos teismų istorijoje šis įvykis žymi nepriklausomos administracinių teismų sistemos formavimo užbaigimą.

Prieš beveik dvidešimt metų pokyčius Lietuvos teismų sistemoje paskatino 1997 m. Europos Sąjungos institucijų pareikšta nuomonė, jog siekiančiai atitikti vakarietiškus standartus Lietuvai yra būtina sustiprinti savo administracinius gebėjimus. 1999 m. gegužės 1 d. Lietuvoje buvo įsteigta trijų pakopų administracinių teismų sistema, kurią sudarė penki apygardų administraciniai teismai, Aukštesnysis administracinis teismas ir Administracinių bylų skyrius Lietuvos apeliaciniame teisme. Tokia administracinių teismų sistema Lietuvoje veikė pusantų metų.

LVAT tarptautinėse organizacijose

» Nuo 2004 m. LVAT yra Europos Sąjungos Valstybės Tarybų ir Aukščiausių Administracinių Jurisdikcijų Asociacijos (angl. *Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union*) (ACA-Europe) narys.

Šios Asociacijos nariai yra Europos Sąjungos valstybių narių teismai, kurie yra galutinės pakopos teismai administracinėse bylose (kai kuriose valstybėse šias funkcijas atlieka Valstybės Tarybos). Pagrindinis Asociacijos tikslas – skatinti jos narių keitimąsi požiūriais ir patirtimi, susijusia su jų vykdomomis teisinėmis ar patariamosiomis funkcijomis, ypač kai taikoma Europos Sąjungos teisė.

2000 m. rugsėjo 19 d. Lietuvos Respublikos Seimui priėmus Administracinių teismų įsteigimo įstatymo pakeitimus, buvo apsisota ties dviejų grandžių administracinių teismų sistema, kurią sudaro apygardų administraciniai teismai ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, pradėjęs veikti 2001 m. sausio 1 d. Šie pakeitimai reiškė, jog Lietuvos bendrosios kompetencijos teismų ir specializuotų, administracinių, teismų sistemos tapo visiškai atskiros. Tokiu būdu buvo sustiprinta viešosios administracijos kontrolė bei užtikrintas konstitucinės nuostatos, kad valdžios įstaigos turi tarnauti žmonėms, įgyvendinimas.

Teismas didžiuojasi, jog net devyni teisėjai ir darbuotojai čia dirba nuo pat 2001 m. Kartu su Lietuvos vyriausiojo administracinio teismu buvę visus 15 darbo metų, šie kolektyvo nariai sutiko pasidalinti mintimis apie nuveiktus darbus, įvykusius pokyčius bei jiems labiausiai įsiminusius momentus.

Teisėjas
Anatolijus Baranovas

LVAT dirbu nuo pat jo veiklos pradžios 2001 m., todėl per šiuos metus turėjau progą matyti, kokie pokyčiai vyko teismo veikloje, su kokiais išmėginimais jam teko susidurti, kaip buvo organizuojamas darbas. Vis dėlto prisimenant kartu su LVAT praleistus metus, man visada pirmiausia prieš akis iškyla žmonės, su kuriais teko dirbti. Tiek prieš 15 metų, tiek dabar galiu pasakyti, jog šilti kolektyvo santykiai – tai išskirtinis šios darbovietės bruožas. Veiklos pradžioje buvęs gerokai mažesnis, per visus savo gyvavimo metus LVAT nuolat augo ir plėtėsi: daugėjo ir teisėjų, ir teismo darbuotojų. Kartu didėjo ir išnagrinėjamų bylų skaičius, jos, kaip ir mus supantys visuomenės santykiai, nuolat sudėtingėjo. Nepaisant spartėjančio darbo tempo, teisme visada buvo ir yra juntama ypatinga kolektyvo dvasia, tarpusavio bendravimas ir supratimas. Tai mūsų vertybė.

Teismo raštinės vedėja
Dalia Hoppenienė

Dideli pokyčiai per 15 teismo darbo metų įvyko bylų ir dokumentų registravimo bei apskaitos, informacijos kaupimo, o tuo pačiu – ir informacijos suteikimo klientams srityse. Iki 2004 metų informacijos srautui apskaityti buvo naudojami abėcėliniai žurnalai bei popierinės bylų apskaitos statistinės kortelės. Kiekvienai bylai buvo užvedama apskaitos kortelė, kurioje buvo žymima informacija apie bylos šalį bei apie bylos eigą. Bylos pagal pareiškėjo pavardės ar įmonės pavadinimo pirmąją raidę buvo įrašomos į abėcėlinį žurnalą. Informacijos suteikimas klientams buvo galimas tik šiomis popierinėmis priemonėmis. Įdiegus Lietuvos teismų informacinę sistemą LITEKO, buvo pereita prie žymiai efektyvesnių bylų, dokumentų registravimo ir informacijos kaupimo metodų. Šiuo metu sunku net įsivaizduoti, kad esant tokiam dideliame bylų, dokumentų bei informacijos registravimo ir apskaitymo kiekiui, būtų apsieita be pažangių informacinių technologijų panaudojimo galimybių.

1998 M.

TEISINĖS SISTEMOS REFORMOS METMENYSE UŽFIKSUOTAS LIETUVOS PASIRYŽIMAS ĮSTEIGTI SPECIALIZUOTUS – ADMINISTRACINIUS – TEISMUS

1999 M.

DARBĄ PRADEDA LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIAI TEISMAI

2000 M.

ĮSTATYMU ĮSTEIGIAMAS LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

2000 M.

LVAT NUSTATOMAS 15 TEISĖJŲ ETATŲ SKAIČIUS

2001 M.

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS PRADEDA DARBĄ

2001–2002 M.

LVAT PIRMININKO PAREIGAS EINA KĘŠTUTIS LAPINSKAS

2002–2008 M.

LVAT PIRMININKO PAREIGAS EINA VIRGILIJUS VALANČIUS

2003 M.

LIETUVOS VYRIAUSIAJAME ADMINISTRACINIAME TEISME PRADEDA VEIKTI TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS (NUO 2011 M. – TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS)

LVAT dirbę teisėjai

Antanas Ablingis

2001 M. – 2012 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas

Roma Sabina Alimienė

2008 M. – 2012 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja

Jonas Baškys

2001 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas

Gintaras Goda

2002 M. – 2005 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas

Stasys Gudynas

2001 M. – 2009 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas

Birutė Janavičiūtė

2001 M. – 2008 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja

Gintaras Kryževičius

2001 M. – 2007 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas (2001 m. – 2006 m. buvo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko pavaduotojas)

Aloyzas Kruopys

2002 M. – 2003 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas

Kęstutis Lapinskas

2001 M. – 2002 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas

Nijolė Piškinaitė

2001 M. – 2007 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja

Sigita Rudėnaitė

2004 M. – 2008 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja

Edvardas Sinkevičius

2004 M. – 2007 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas

Algirdas Taminskas

2001 M. – 2007 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas

Virgilijus Valančius

2002 M. – 2013 M.
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas. (2002 m. – 2008 m. buvo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas)

1992 M.

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJOJE NUMATYTA, KAD LIETUVOJE GALI BŪTI ĮSTEIGIAMAI IR SPECIALIZUOTI TEISMAI, ĮSKAITANT ADMINISTRACINIUS TEISMUS

Lietuvos Respublikos administracinių teismų įsteigimo įstatymas

2 STRAIPSNIS. ADMINISTRACINIŲ TEISMŲ ĮSTEIGIMAS

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 111 straipsniu, įsteigiami šie administraciniai teismai:

- 1) Vilniaus apygardos administracinis teismas;
- 2) Kauno apygardos administracinis teismas;
- 3) Klaipėdos apygardos administracinis teismas;
- 4) Panevėžio apygardos administracinis teismas;
- 5) Šiaulių apygardos administracinis teismas;
- 6) Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas.

2. Konkrečios apygardos administracinio teismo veiklos teritorija sutampa su atitinkamo bendrosios kompetencijos apygardos teismo veiklos teritorija.

3. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas veikia visoje valstybės teritorijoje.

6 STRAIPSNIS. ADMINISTRACINIŲ TEISMŲ SUDARYMAS

1. Administraciniai teismai turi būti sudaryti iki 1999 m. gegužės 1 d. Administraciniai teismai pradeda veikti nuo 1999 m. gegužės 1 d.

2. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pradeda veikti nuo 2001 m. sausio 1 d.

Teisėjas
Romanas Klišauskas

Vertinant 15 teismo veiklos metų, visų pirma norisi pabrėžti, jog tiek visuomenėje, tiek teismuose per šį laiką gerokai pakito viešosios teisės, kaip teisės šakos, suvokimas. Palyginus su administracinių teismų veiklos pradžia, šiandien teisėjai turi kur kas gilesnes žinias šioje srityje – tai lėmė ir administracinės teisės mokslo plėtotė, ir atsivėrusios galimybės keistis patirtimi su kitų Europos šalių teismais, ir ilgametė praktika. Nemažai pokyčių į teisėjo darbą įnešė ir Lietuvos narystės Europos Sąjungoje pradžia: teko studijuoti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, susipažinti su Europos Sąjungos teise, išmokti pritaikyti ją nagrinėjant bylose.

Kita vertus, pastebiu, jog daugeliu klausimų susiformavus vieningai teismų praktikai, retai išskylant kardinalių pokyčių poreikiui ir didėjant informacijos pasiekiamumui dėl informacinių technologijų, kasdienėse situacijose vis mažiau reikalingos tampa gyvos diskusijos. Nors ir gyvename technologijų amžiuje, tačiau visgi tiesioginis bendravimas bei kolegiskame dispuose kylančios idėjos turėtų visada išlikti siekiame ir vertybe.

Teisėjo padėjėja
Živilė Steponavičienė

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme dirbu nuo jo veiklos pradžios. Iš pradžių teismą sudarė nedidelė darbuotojų komanda, kuri, siekiant užtikrinti efektyvų ir kokybišką teismo darbą, sparčiai augo, buvo įkurtas ir Teismų praktikos departamentas.

Iš savo, kaip teisėjo padėjėjos, pozicijos galiu pasakyti, kad teismo kūrimosi pradžioje teko susidurti su sudėtingu kūrybiniu darbu rengiant procesinių dokumentų projektus. Juk teismas naujas, buvo kuriami bei vystomi nauji precedentai įvairių kategorijų administracinėse bylose, atskleidžiami nauji administracinės jurisprudencijos aspektai. Be to, nebuvo teismų informacinės duomenų bazės, kurioje būtų galima rasti teismų praktikos pavyzdžių, informacijos apie naujausią teismų praktiką. Tik vėliau plačias galimybes atvėrė naujos technologijos, kurios žymiai palengvino darbą.

Pastebėtina ir tai, kad ankstesniais metais buvo gaunamas mažesnis administracinių bylų skaičius. Vėliau, didėjant administracinių bylų srautui, sudėtingėjant administraciniams ginčams, reikalaujantiems ne tik nacionalinių, bet ir tarptautinių bei Europos Sąjungos teisės aktų analizės, buvo padidintas teisėjų ir kitų teismo darbuotojų skaičius, bylos pradėtos skirti pagal specializacijas, teisėjų padėjėjams patikėta atlikti vis daugiau funkcijų, padidėjo jų darbo krūvis.

Informacinių technologijų
ir biuletenio leidybos
skyriaus vedėjas
Marius Žemaitis

Greit prabėgo šie 15 metų. Kai pradėjau dirbti teisme, informacinių technologijų ūkyje tebuvo apie 30 darbo vietų, prie interneto jungdavosi vos vienas kompiuteris, ir tai tik kelioms minutėms. Per tuos metus pakeitėme ir technologijas, ir net patį teismo pastatą – teko planuoti ir kurti naujus tinklus. Šiuo metu jau turime daugiau nei 90 darbo vietų, įvairių serverių, optinių ryši. Teismas visada siekė palaikyti aukštą kokybę ir būti žingsniu priekyje. Vieni pirmųjų sukūrėme savo interneto svetainę, projektavome ir diegėme elektroninę bylų registracijos valdymo sistemą, automatinę bylų paskirstymo teisėjams sistemą. Dabar naudojama visų teismų sistema „LITEKO“ buvo sukurta vėliau, tik po kelerių metų. Savo darbe visada vadovaujuosi požiūriu, jog darbuotojui dirbti su įranga turi būti patogiu, ji turi duoti naudą, o ne trukdyti atlikti užduotis. Visuomet stengiuosi užtikrinti darbuotojams kokybiškas, geriausias įmanomas sąlygas, diegti geriausią programinę ir techninę įrangą. Ir kai už atliktą darbą atsilyginama šypsena, žinau, kad viską padarei tinkamai.

Teismo konsultantė
Dina Drutel

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme pradėjau dirbti nuo pat įkūrimo, kai dar prieš reorganizaciją jis vadinosi Aukštesniojo administraciniu teismu, o atėjęs pirmą dieną į darbą, nebuvo net kėdžių. Tai buvo išbandymas, intriga, buvo ir neramu, ir įdomu – juk tokia nedidelė saujelė žmonių turėjo pastatyti pamatus naujai institucijai. Tada atrodė, kad nuo paprastų procesinių veiksmų priklauso viso teismo ateitis, o kur dar bylų specifika – juk bylos su valstybinėmis institucijomis tuo metu atrodė „pačios sunkiausios“! Teisme dirbau posėdžių sekretore, dabar esu teisininkė. Puiku, kad yra sudarytos galimybės kilti karjeros laiptais, tobulėti, išbandyti save visose srityse: tai ir bylų priėmimas, ir nutarčių projektų rašymas, ir darbas su viešaisiais pirkimais. Čia kiekvienam yra suteikiamos galimybės pasireikšti, atsižvelgiama į kiekvieną žmogų individualiai, tikriausiai tai nulėmė nuostabiausio, mano manymu, kolektyvo subūrimą.

2000 m. rugsėjo 19 d. Lietuvos Respublikos administracinių teismų įsteigimo įstatymo 2, 3, 4, 5, 6 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo ir Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatymas Nr. VIII-1929

1 STRAIPSNIS. LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO ĮSTEIGIMAS

1. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas įsteigiamas ir pradeda veikti nuo 2001 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos apeliacinio teismo Administracinių bylų skyrius kartu su Aukštesniojo administraciniu teismu iki 2001 m. sausio 1 d. reorganizuojami į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą.

3. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų skaičių nustato Respublikos Prezidentas.

2004 M.

LVAT TAMPA EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBĖS TARYBŲ IR AUKŠČIAUSIŲ ADMINISTRACINIŲ JURISDIKCIJŲ ASOCIACIJOS NARIU

2005 M.

LVAT TAMPA TARPTAUTINĖS AUKŠČIAUSIŲ ADMINISTRACINIŲ JURISDIKCIJŲ ASOCIACIJOS NARIU

2008–2010 M.

LVAT PIRMININKO PAREIGAS LAIKINAI EINA RIČARDAS PILIČIAUSKAS

2009 M.

LVAT NUSTATOMAS 16 TEISĖJŲ ETATŲ SKAIČIUS

2010–2015 M.

LVAT PIRMININKU PASKIRTAS RIČARDAS PILIČIAUSKAS

2010 M.

LVAT NUSTATOMAS 17 TEISĖJŲ ETATŲ SKAIČIUS

2010 M.

LVAT NUSTATOMAS 18 TEISĖJŲ ETATŲ SKAIČIUS

2012 M.

PRIIMTI ĮSTATYMŲ PAKEITIMAI, KURIAIS PAKEIČIAMA LVAT KOMPETENCIJA – ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ BYLOS PERDUOTOS NAGRINĖTI BENDROSIOS KOMPETENCIJOS TEISMAMS

2014 M.

LIETUVOS VYRIAUSIAJAME ADMINISTRACINIAME TEISME ĮDIEGIAMA TARPTAUTINĖ STANDARTŲ LST EN ISO 9001:2008 ATITINKANTI KOKYBĖS VADYBOS SISTEMA

NUO 2015 M.

LVAT PIRMININKO PAREIGAS LAIKINAI EINA IRMANTAS JARUKAITIS.

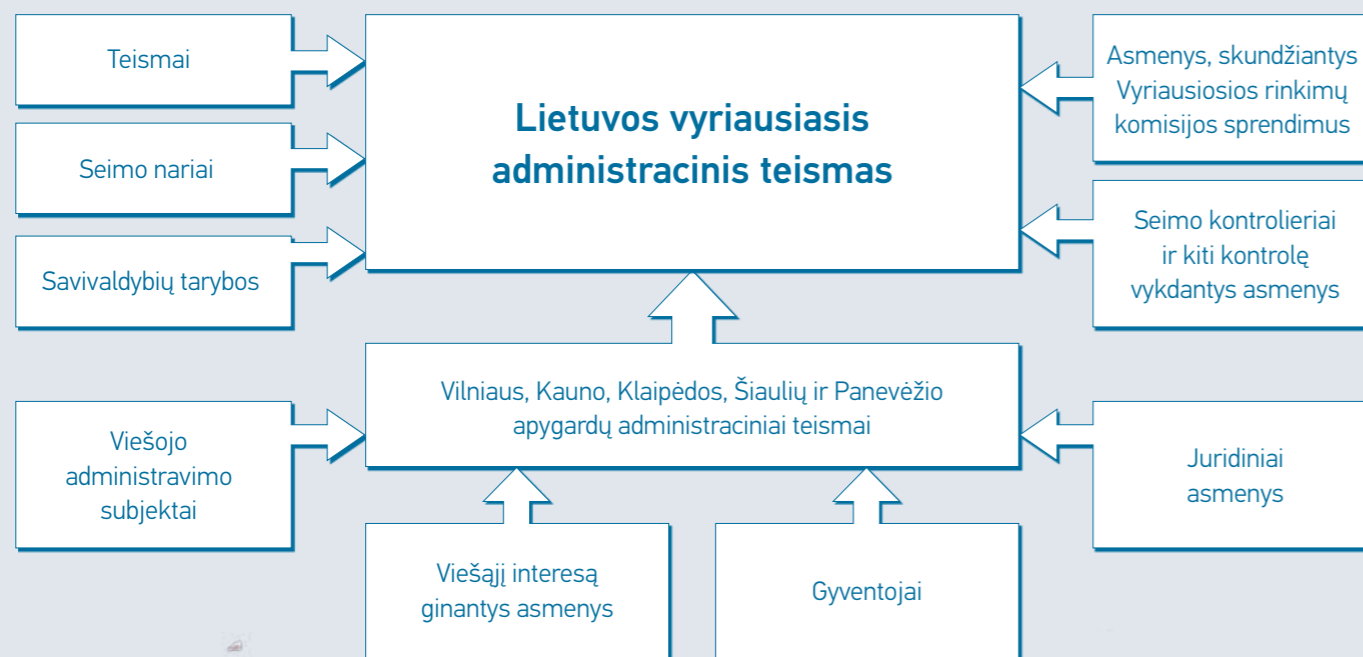
Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas kaip aukščiausios instancijos teismas

Lietuvos administracinių teismų sistema sudaro Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ir penki apygardų administraciniai teismai (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, kaip aukščiausiaji teismas, nagrinėdamas bylas formuoja vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus bei kitus teisės aktus. Gyventojai, viešąjį interesą ginantys ir kiti asmenys, gindamiesi nuo neteisėtų valdžios institucijų (pareigūnų) veiksmų, paprastai pirmiausia kreipiasi į pirmosios instancijos teismus, o jų sprendimus apeliacine tvarka skundžia Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, kurio sprendimai ir nutartys administracinėse bylose yra galutiniai ir neskundžiami.

Įstatyme konkrečiai įvardytais atvejais tam tikri subjektai į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą gali kreiptis tiesiogiai. Pavyzdžiui, su pareiškimais ir prašymais iširti norminio administracinio akto teisėtumą tiesiogiai į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą gali kreiptis Lietuvos Respublikos Seimo nariai, teismai, Seimo kontrolieriai, vaiko teisių apsaugos kontrolierius, lygių galimybių kontrolierius, profesinės savivaldos asociacijos, įsteigtos pagal įstatymą vykdyti viešąsias funkcijas, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Valstybės kontrolės pareigūnai, prokurorai. Be to, administraciniam teismams įstatymais yra priskirta bylų dėl rinkimų ar referendumo įstatymų pažeidimo nagrinėjimo kompetencija, o Respublikos Prezidento įstatyme, Seimo rinkimų įstatyme,

Referendumo įstatyme bei Savivaldybių tarybų rinkimų įstatyme numatyti asmenys skundus dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų turi paduoti tiesiogiai Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Tokiais atvejais teismas sprendimus priima kaip vienintelės ir galutinės instancijos teismas.

Nuo 2015 m. Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui taip pat priskirta nagrinėti savivaldybių tarybų prašymus ir teikti išvadas, ar savivaldybės tarybos narys, savivaldybės tarybos narys – meras, kuriems pradėta įgaliojimų netekimo procedūra, sulaužė priesaiką ir (ar) nevykdė jiems įstatymuose nustatytų įgaliojimų. Ši išvada yra galutinė ir neskundžiama.

Teismo aktualijos. Bylos, faktai, skaičiai

2015 metais gautas rekordinis bylų skaičius

Praejusieji metai LVAT išsiskyrė itin dideliu gautų bylų kiekiu – nuo pat teismo veiklos pradžios dar nė vienais metais gautų administracinių ginčo bylų skaičius nebuvo perkopęs 3 000 ribos. Tokiam bylų srautui didelę įtaką turėjo kelios panašaus pobūdžio bylų grupės, sudariusios daugiau nei trečdali gautų visų administracinių ginčo bylų. Kokios tai bylos ir su kokiais iššūkiais šiemet susidurta, pasakoja **TEISMO RAŠTINĖS VEDĖJOS PAVADUOTOJA KRISTINA BIELINIENĖ**:

„Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo raštinės darbuotojai kasdien registruoja gaunamą korespondenciją, priima interesus, teikia informaciją telefonu, tvarko bylas. Būtent raštinėje visada pirmiausiai pajuntamos bylų gavimo tendencijos, skundų srautų suintensyvėjimas ar sulėtėjimas.“

Lyginant šiuos metus su 2014-aisiais, matosi ryškus gaunamų bylų skaičiaus didėjimas. 2015 metais daugiausiai skundų gavome iš laisvės atėmimo bausmę atliekančių asmenų dėl žalos atlyginimo už netinkamas kalėjimo sąlygas, iš atliekų tvarkymo institucijų dėl vietinės rinkliavos surinkimo, taip pat gavome skundų dėl socialinės apsaugos, t. y. dėl valstybinio socialinio draudimo pensijų priteisimo. Toks bylų kiekis, kokį teismas yra gavęs šiuo metu, teismo raštinėje jau sunkiai betelpa.

Didėjant bylų kiekiui, didėja ir gaunamų procesinių dokumentų kiekiai, o tai lemia ir darbo krūvio didėjimą visiems teismo darbuotojams. Taip pat didėjantis bylų kiekis daro įtaką ir bylų nagrinėjimo terminams.“

Kasdieniam teismo darbe – vis daugiau elektroninių bylų

Statistiniai duomenys rodo, jog praėjus daugiau nei dviem metams nuo Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo e.teismas.lt veikimo pradžios, jo vartotojų skaičius bei elektroninių administracinių bylų skaičius nuolat auga. 2015 m. beveik ketvirtadalį visų Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui gautų bylų sudarė elektroninės bylos. Ypač dažnai elektroninėmis paslaugomis buvo naudojamos rinkimų bylose, taip pat teikiant atskirus skundus.

Siekdamas išsiaiškinti, kaip viešajame sektoriuje yra vertinamos portalo e.teismas.lt paslaugos, LVAT 2015 m. lapkričio mėn. apklausė per penkiasdešimt valstybės institucijų ir įstaigų. Rezultatai parodė, jog galimybę pateikti procesinius dokumentus per elektroninių paslaugų portalą dauguma apklaustųjų įvertino teigiamai (apklaustųjų vertinimo vidurkis – 4,2 iš galimų 5 balų).

Apie tai, kokių pokyčių į teismo raštinės darbą įnešė elektroninės bylos projektas

bei kokios tendencijos pastebimos šioje srityje, pasakoja teismo priimamajame dirbanti **VYRIAUSIOJI SPECIALISTĖ VIOLETA RODZIENĖ**:

„Pradėjus veikti Elektroninių paslaugų portalui (EPP), ženkliai sumažėjo klientų, besikreipiančių tiesiogiai į raštinės darbuotojus. Proceso šalims, prisijungusioms prie EPP, tapo įmanoma susipažinti su visa elektroninės bylos medžiaga, gauti procesinius dokumentus, elektroninėje erdvėje matyti visus procesinius įvykius, susijusius su bylos nagrinėjimo eiga. Taip pat per šį portalą galima teismui teikti teigiamus dokumentus. Kaip teko pastebėti, šiomis elektroninėmis paslaugomis daugiausia naudojami advokatai bei valstybės institucijų atstovai. Šiuo metu daugiausiai bendrauti bei teikti informaciją tenka piliečiams, kurie nesinaudoja EPP teikiamomis paslaugomis. Sulaukiame nemažai klausimų, kaip tapti EPP vartotoju, tenka papasakoti apie šio portalo privalumus bei suteikti informaciją, kaip atlikti veiksmus šiame portale. Norisi pažymėti, kad su

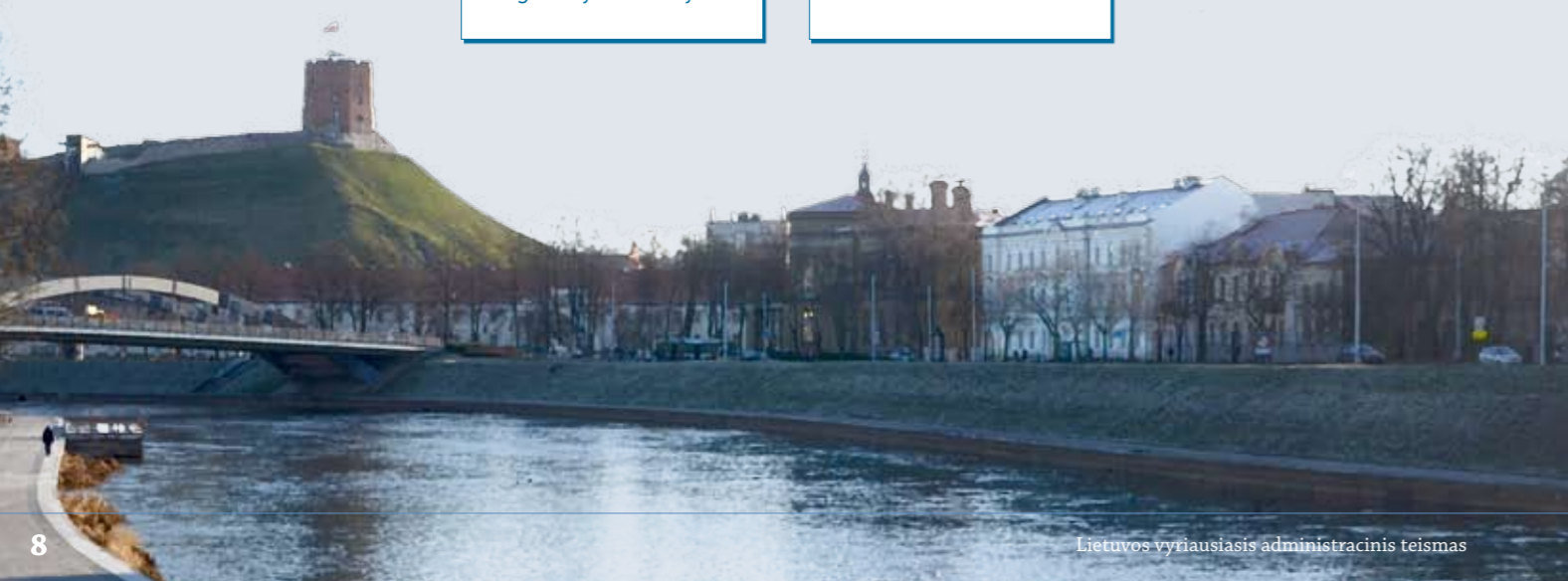

elektroninės bylos atsiradimu sumažėjo darbo tiesiogiai aptarnaujant klientus, tačiau padaugėjo kitų darbo funkcijų, susijusių su popierinių dokumentų apdorojimu bei jų perkėlimu į elektroninę erdvę. Manychiau, tokia tendencija išliks ir artimiausiu metu.“

Kada bylos nagrinėjamos skubos tvarka?

Bylos įprastai yra nagrinėjamos eilės tvarka, tai yra pagal bylos teisme gavimo datą. Šios tvarkos teisme griežtai laikomasi, tačiau tam tikras bylas dėl objektyvių priežasčių (pvz., bylų reikšmė didelei visuomenės daliai, tikimybė, jog nagrinėjimas eilės tvarka vėliau gali apsunkinti teisingumo įvykdymą ir kt.) yra būtina išnagrinėti greičiau. Pagal LVAT galiojančią vidinę tvarką, ne eilės tvarka yra skiriamos nagrinėti, pavyzdžiui, tokios administracinės bylos:

- » dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo;
- » dėl susirinkimų laisvės įgyvendinimo (iki numatomos susirinkimo datos);
- » dėl profesinės sąjungos nesutikimo skirti darbuotojui drausminę nuobaudą;
- » dėl valstybės tarnautojo atleidimo iš pareigų;
- » dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo;
- » dėl užsieniečių teisinės padėties;
- » dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams;
- » kuriose gauta tarp proceso šalių sudaryta taikos sutartis;
- » kurios apeliacine tvarka nagrinėjamos nebe pirmą kartą, t. y. kuriose pirmosios instancijos teismo sprendimai buvo panaikinti ir byla grąžinta pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo;
- » kuriose gautas atsakymas nuo apeliacinio skundo;
- » kuriose buvo atnaujintas procesas.

Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos Administracinių teismų teisėjų skyrius

Arūnas Dirvonas
LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖJŲ ASOCIACIJOS ADMINISTRACINIŲ TEISMŲ TEISĖJŲ SKYRIAUS PIRMININKAS

„Tam, kad būtų užtikrinta aukšta teismo darbuotojų profesinė kultūra, be ko nacionalinės teisingumo sistemos veiksmingumas neįmanomas, privalome pasinaudoti tiek nacionalinėmis, tiek tarptautinėmis priemonėmis, sudarančiomis galimybę toliau plėtoti įgytas žinias ir įgūdžius, būtinus ne tik juridikcinėje veikloje, bet ir atstovaujant teismų sistemai visuomenėje.“

Siekdamas vieno iš pagrindinių savo steigimo tikslų – sudaryti galimybes administracinių teismų teisėjams siekti žinių ne tik Lietuvos, bet ir kitų šalių organizuojamuose mokymuose, seminaruose, Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos (LRTA) Administracinių teismų teisėjų skyrius tapo aktyviu Europos administracinių teismų teisėjų asociacijos (AEAJ) nariu.

2015 metais, siekiant teisėjų savivaldos organų pozicijos sklandos, LRTA Administracinių teismų teisėjų skyrius pasiūlė 2016 metais AEAJ Generalinę asamblėją, o kartu – ir tarptautinę konferenciją „Efektyvus teisingumas: iššūkiai ir prioritetai (administraciniams) teismams“ rengti Vilniuje, kam buvo pritarta.

Lietuvos apygardų administraciniai teismai

1999 m. gegužės 1 d. Lietuvoje įsteigus specializuotus administracinius teismus, savo veiklą pradėjo ir šiandien dirba Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių apygardų administraciniai teismai.

Pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 25 straipsnį, prieš kreipiantis į administracinį teismą, viešojo administravimo subjektų priimti individualūs teisės aktai ar veiksmai (neveikimas) gali būti, o tam tikrais atvejais – privalo būti ginčijami kreipiantis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją. Tiksliai tvarka yra įtvirtinta įstatymuose.

Vilniaus apygardos administracinis teismas

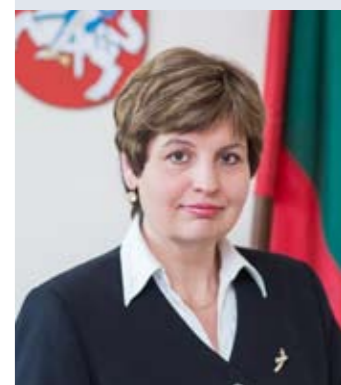
Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius :::: Tel. (8 5) 264 8703 :::: Faks. (8 5) 264 8701 :::: vilniaus.administracinis@teismas.lt :::: www.vaateismas.lt

Teisėjai

MARIUS BAJORAS VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2014 M.	RYTIS KRASAUSKAS VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2013 M.	IVETA PELIENĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2015 M.	JOLITA RASIUKVIČIENĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2013 M.	MILDA VAINIENĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2008 M.
VIOLETA BALČYTIENĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2006 M.	JOLANTA MALJAUSKIENĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2014 M.	VIOLETA PETKEVIČIENĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2014 M.	HENRIKAS SADAUSKAS VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2001 M.	DONATAS VANSEVIČIUS VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 1999 M.
RAIMONDAS BLAUZDŽIUS VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2003 M.	RASA RAGULSKYTĖ-MARKOVIENĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2007 M.	MEFODIJA POVLAITIENĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2003 M.	ERNESTAS SPRUOGIS VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2008 M.	LIUDMILA ZABOROVSKA VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2003 M.
BRONIUS JANUŠKA VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2002 M.	RŪTA MILIUVIENĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 1999 M.	EGIDIJA PUZINSKAITĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2007 M.	MARGARITA STAMBRAUSKAITĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2012 M.	HALINA ZAIKAUSKAITĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2001 M.
ARŪNAS KAMINSKAS VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2004 M.	IRENA PAULASKIENĖ VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2007 M.			

Ina Kirkutienė

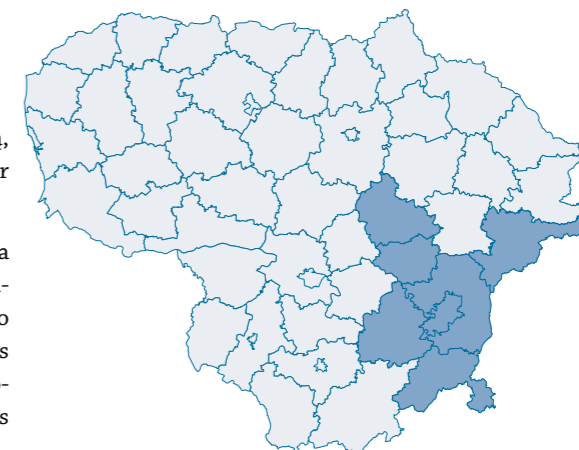
VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2004 M. PIRMININKĖ NUO 2012 M.

Vilniaus apygardos administracinio teismo veiklos teritorija apima:

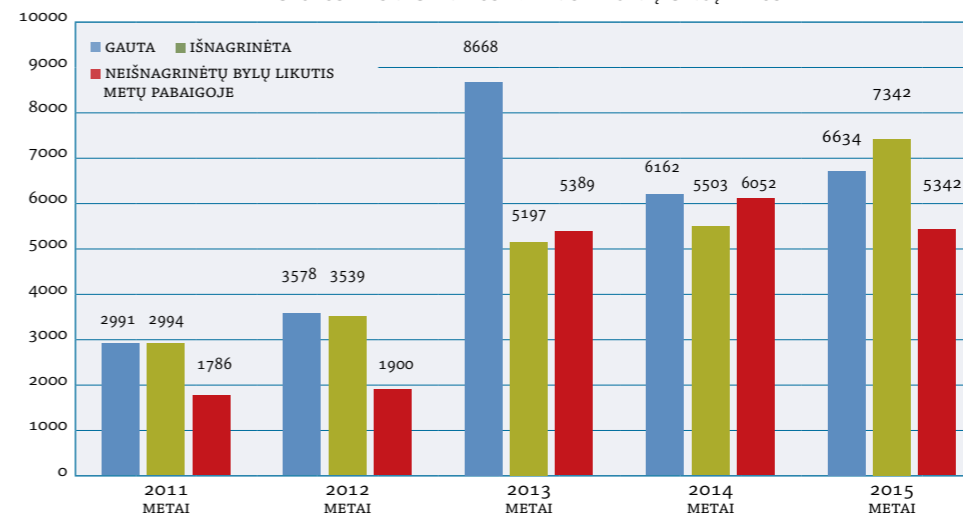
Vilniaus miesto apylinkės teismo veiklos teritoriją, Šalčininkų, Širvintų, Švenčionių, Trakų, Ukmergės ir Vilniaus rajonų apylinkių teismų veiklos teritorijas.

Pagal papildomą kompetenciją, kai pareiškėjas arba atsakovas yra centrinė valstybinio valdymo institucija, Vilniaus apygardos administracinio teismo veiklos teritorija apima visos Lietuvos Respublikos teritoriją. Čia nagrinėjami ginčai su Valstybine mokesčių inspekcija, Muitinės departamentu, Vidaus reikalų ministerija, Migracijos departamentu ir kt.

„Nuosekliai žengiant teismo atvirumo, skaidrumo keliu, sparčiai ir sėkmingai įdiegus informacinių technologijų teikiamas naujoves, teismas savo darbą organizuoja gerokai racionaliau, efektyviau naudodamas valstybės lėšas, užtikrindamas žmonėms teisingą ir greitą teismo procesą.“

Vilniaus apygardos administracinio teismo GAUTOS IR IŠNAGRINĖTOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ BYLOS

Vidutinė bylų nagrinėjimo trukmė 2015 m. – **6,96 mėn.**

Kauno apygardos administracinis teismas

Klaipėdos apygardos administracinis teismas

A. Mickevičiaus g. 8 A, LT-44312 Kaunas :: Tel. (8 37) 20 14 67 :: Faks. (8 37) 75 30 30 :: kauno.administracinis@teismas.lt :: www.kaat.lt

Galinio Pylimo g. 9, LT-91230 Klaipėda :: Tel. (8 46) 31 35 79 :: Faks. (8 46) 21 97 67 :: klaipedos.administracinis@teismas.lt :: www.klaat.lt

Teisėjai

GINTARAS ČEKANAUSKAS

KAUNO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 1999 M.

AUDRIUS GRAUŽELIS

KAUNO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2012 M.

DAINA KUKALIENĖ

KAUNO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2008 M.

ALGIS MARKEVIČIUS

KAUNO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2007 M.

JOLANTA MEDVEDEVIENĖ

KAUNO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2000 M.

ASTA ŪRBNIENĖ

KAUNO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2003 M.

JANINA VITUNSKIENĖ

KAUNO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2007 M.

NATALJA ŽELIONKIENĖ

KAUNO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2007 M.

Teisėjai

DALIA GUMULIAUSKIENĖ

KLAIPĖDOS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2001 M.

LAIMUTĖ JOKUBAUSKAITĖ

KLAIPĖDOS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2004 M.

EGLĖ KIAURAKYTĖ

KLAIPĖDOS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2007 M.

AUŠRELĖ MAŽRIMIENĖ

KLAIPĖDOS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2007 M.

VIDA STONKUVIENĖ

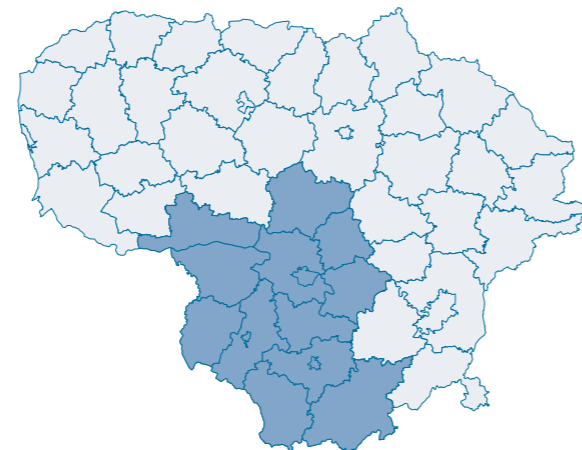
KLAIPĖDOS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 1999 M.

Remigijus Arminas

KLAIPĖDOS APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS 2001-2006 M. IR NUO 2007 M. PIRMININKAS NUO 2012 M.

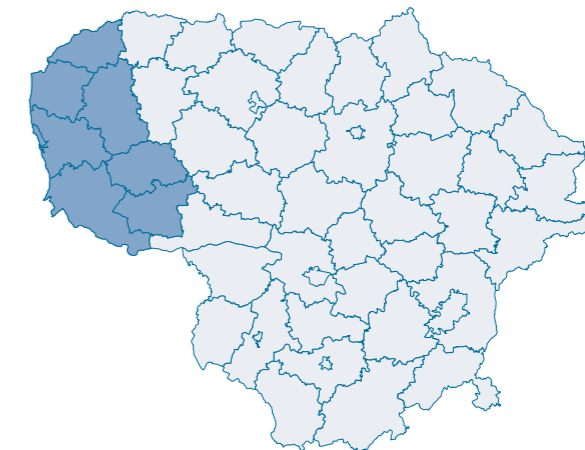
Kauno apygardos administracinio teismo veiklos teritorija apima:

Kauno apylinkės teismo veiklos teritorija, Druskininkų miesto apylinkės teismo veiklos teritorija, Alytaus, Jonavos, Jurbarko, Kaišiadorių, Kėdainių, Lazdijų, Marijampolės, Prienų, Šakių, Varėnos ir Vilkaviškio rajonų apylinkių teismų veiklos teritorijas.

Klaipėdos apygardos administracinio teismo veiklos teritorija apima:

Klaipėdos ir Palangos miestų apylinkių teismų veiklos teritorijas, Klaipėdos, Kretingos, Plungės, Skuodo, Šilalės, Šilutės ir Tauragės rajonų apylinkių teismų veiklos teritorijas.

Rimantas Giedraitis

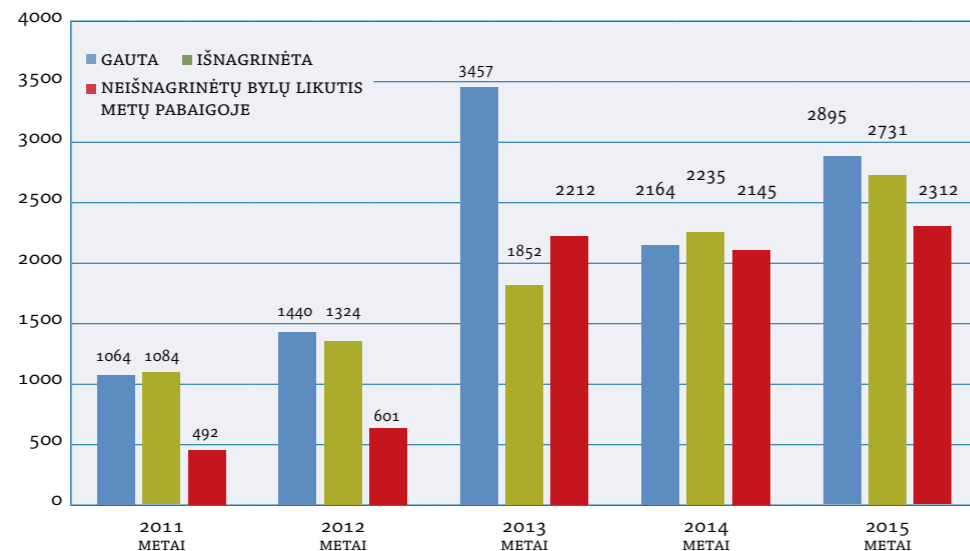
KAUNO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2001 M. PIRMININKAS NUO 2012 M.

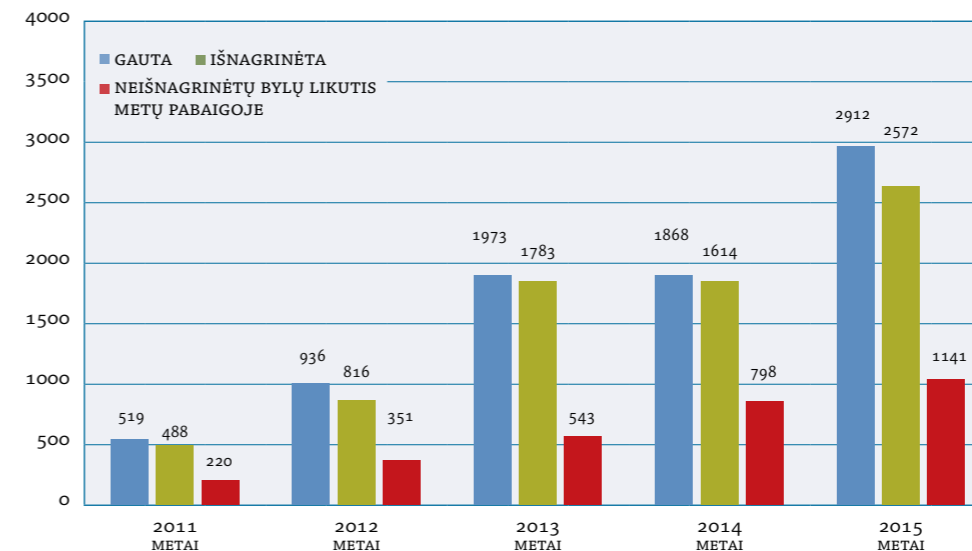
„Noriu padėkoti visiems, kurie per 2015-uosius metus padarė daugiau, nei reikalauja profesija, kurie išmintimi, gerumu ir darbais nusipelnė visuotinės pagarbos, ugdė teisingumą, skleidė pasitikėjimą teisine sistema.“

Vidutinė bylos nagrinėjimo trukmė 2015 m. – **4,11 mėn.**

Kauno apygardos administracinio teismo GAUTOS IR IŠNAGRINĖTOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ BYLOS

Klaipėdos apygardos administracinio teismo GAUTOS IR IŠNAGRINĖTOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ BYLOS

„Kai dingsta teisingumas, jau niekas žmonių gyvenimo negali padaryti vertingu.“

Immanuelis Kantas

Vidutinė bylos nagrinėjimo trukmė 2015 m. – **2,9 mėn.**

Šiaulių apygardos administracinis teismas

Panevėžio apygardos administracinis teismas

Dvaro g. 80, LT-76298 Šiauliai :: Tel. (8 41) 521 803 :: Faks. (8 41) 521 803 :: siauliu.administracinis@teismas.lt :: www.saat.lt

Respublikos g. 62, LT-35158 Panevėžys :: Tel. (8 45) 583 150 :: Faks. (8 45) 584 720 :: panevezio.administracinis@teismas.lt :: www.paat.lt

Teisėjai

ŽANAS KUBECKAS

ŠIAULIŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2008 M.

ARVYDAS MARTINAVIČIUS

ŠIAULIŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2013 M.

JARŪNĖ SEDALIENĖ

ŠIAULIŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2014 M.

VIRGINIJUS STANKEVIČIUS

ŠIAULIŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2004 M.

Teisėjai

NIJOLĖ ČEKANAUSKIENĖ

PANEVĖŽIO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2003 M.

DALIA PRANCKIENĖ

PANEVĖŽIO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2012 M.

DALYTĖ ZLATKUVIENĖ

PANEVĖŽIO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2005 M.

Irena Varžinskienė

PANEVĖŽIO APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 1999 M. PIRMININKĖ NUO 2012 M.

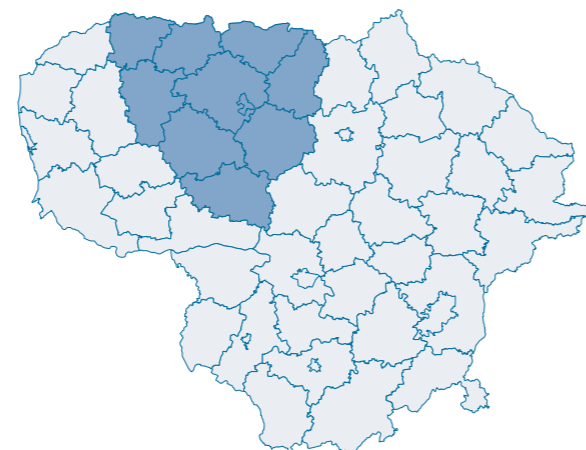
Laisvutė Kartanaitė

ŠIAULIŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 1999 M., L. E. P. TEISMO PIRMININKĖ NUO 2014 M.

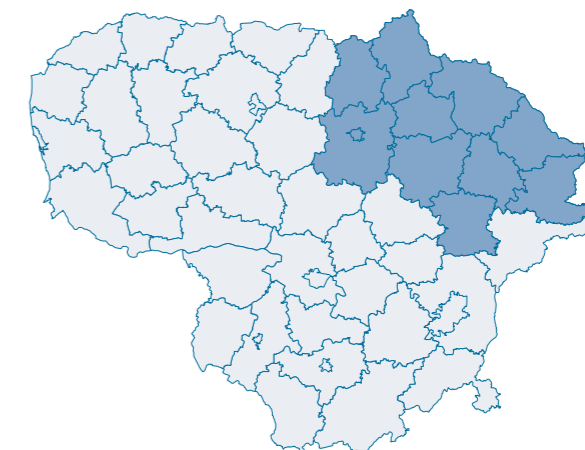
Šiaulių apygardos administracinio teismo veiklos teritorija apima:

Šiaulių apylinkės teismo veiklos teritorija, Akmenės, Joniškio, Kelmės, Mažeikių, Pakruojo, Radviliškio, Raseinių ir Telšių rajonų apylinkių teismų veiklos teritorijas.

Panevėžio apygardos administracinio teismo veiklos teritorija apima:

Panevėžio ir Visagino miestų apylinkių teismų veiklos teritorijas, Anykščių, Biržų, Ignalinos, Molėtų, Kupiškio, Pasvalio, Rokiškio, Utenos ir Zarasų rajonų apylinkių teismų veiklos teritorijas.

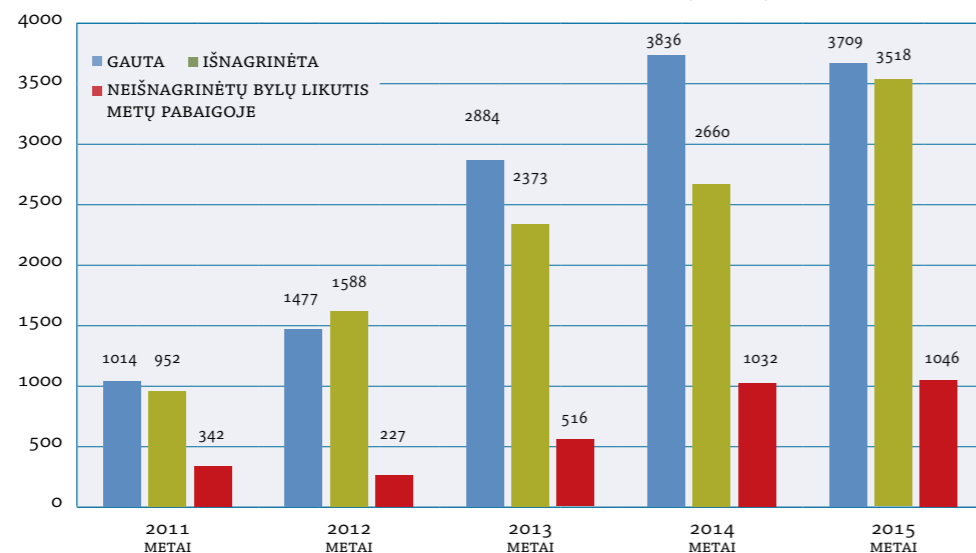
„Tiesa yra veidrodis, kurio atspindžio nepakelia apsimetimas ir veidmainystė.“

Frydrichas Šileris

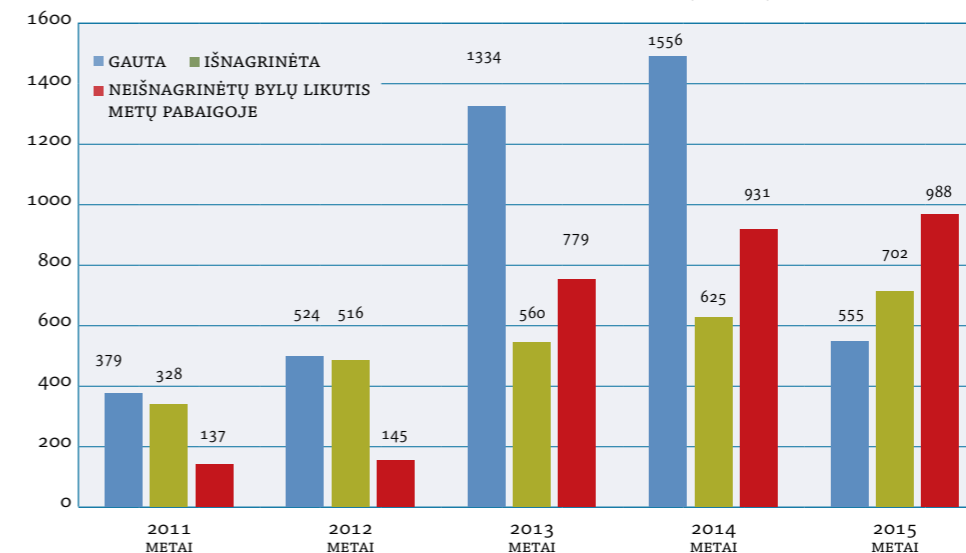
„Konstitucinis Teismas 2006 m. lapkričio 27 d. nutarime akcentavo: „Visuomenės pasitikėjimas teismais yra svarbus demokratinės teisinės valstybės, atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės elementas, reikšminga teisminės valdžios veiksmingos veiklos sąlyga.“ Dirbdami to ir siekiame.“

Vidutinė bylos nagrinėjimo trukmė 2015 m. – **5,19 mėn.**

Šiaulių apygardos administracinio teismo GAUTOS IR IŠNAGRINĖTOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ BYLOS

Panevėžio apygardos administracinio teismo GAUTOS IR IŠNAGRINĖTOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ BYLOS

Vidutinė bylos nagrinėjimo trukmė 2015 m. – **5,13 mėn.**

Tarptautinis ir nacionalinis bendradarbiavimas. Reikšmingi įvykiai

Sausis-vasaris

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme susirinkusiems visuomenės, žiniasklaidos, akademinės bendruomenės, valstybinių institucijų ir advokatūros atstovams, teisėjams buvo pristatyti LVAT ir apygardų administracinių teismų 2014-aisiais metais nuveikti darbai, aptartos šių dienų aktualijos ir ateities perspektyvos.

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme lankėsi Vilniaus rajono Rudaminos „Ryto“ gimnazijos aštuntokai. Moksleiviai susitiko su teismo pirmininku Ričardu Piličiausku, teisėjais, teismo darbuotojais, dalyvavo viktorinoje ir ekskursijoje po teismo pastatą.

» Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas Ričardas Piličiauskas bei teisėjai Artūras Drigotas ir Ramūnas Gadliauskas dalyvavo Nacionalinės teismų administracijos organizuotuose „Bendravimo su žiniasklaida ir visuomene“ mokymuose.

Kovas-balandis

» Teisėjas Laimutis Alechnavičius dalyvavo Nacionalinės teismų administracijos organizuotuose „Bendravimo su žiniasklaida ir visuomene“ mokymuose.

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme lankėsi iš Italijos bei Prancūzijos atvykę studentai, kuriuos teismo atstovai supažindino su Lietuvos administracinių teismų sistema, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo veikla bei kasdienio darbo ypatumais.

» Vilniaus miesto apylinkės teisme įvykusio visuotinio Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos forumo metu buvo išrinkta nauja asociacijos valdyba, o jos pirmininko pareigos dar kartą patikėtos Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjui Ramūnui Gadliauskui.

» Teisėjas Dainius Raižys dalyvavo Europos teisės akademijos (ERA) organizuotame „Metinėje darbo teisės konferencijoje 2015 m.“.

» Teisėjai Virginija Volskienė, Dalia Višinskienė, Romanas Klišauskas ir Laimutis Alechnavičius bei teismo kancleris Zenonas Karalius dalyvavo Ukrainos vyriausiajame administraciniame teisme vykusuose susitikimuose, kurių metų aptarti administracinės teisenos efektyvumo klausimai ir jos vystymasis Lietuvos ir Ukrainos valstybėse.

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme lankėsi Makedonijos vyriausiosios administracinių ginčų komisijos nariai, kurie susitikimo su teismo atstovais metu aptarė abiejų šalių ikiteisminės ginčų nagrinėjimo tvarkos ypatumus. Susitikime dalyvavo Makedonijos vyriausiosios administracinių ginčų komisijos pirmininkė ir du jos nariai, Lietuvos Respublikos vyriausiosios administracinių ginčų komisijos narė Roma Sabina Alimienė, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas Ričardas Piličiauskas bei Teisinės analizės ir informacijos departamento direktorė Audronė Gedmintaitė.

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme įvyko Nacionalinės Lietuvos elektros asociacijos (NLEA) organizuoti mokymai apie šiuolaikinės energetikos iššūkius ir galimybes. Seminaro dalyviams buvo pristatytos šiuolaikinės energetikos aktualijos bei jos raida per pastaruosius 25 metus, aptarta energetikos sistema bei struktūra, energetikos sektoriuje veikiančios įmonės, jų struktūra ir atsakomybė, energetikos rinka, jos veikimo modelis.

Gegužė

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme lankėsi Moldovos Konstitucinio Teismo atstovų delegacija. Susitikimo su teismo pirmininko pavaduotoju Irmantu Jarukaičiu bei Teisinės analizės ir informacijos departamento direktore Audrone Gedmintaitė metu buvo pristatyta Lietuvos administracinių teismų sistema bei jų veikla.

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme vyko šio teismo teisėjų, besispecializuojančių mokesčių teisės srityje, bei mokesčių teisės specialistų diskusija „Nūdienos iššūkiai mokestiniuose ginčuose“, kurioje aptartos daugiausiai mokesčių administratorių dėmesio sulaukiančios sritys bei dažniausiai pasitaikantys mokestinių ginčų atvejai.

» Teismo pirmininkas Ričardas Piličiauskas dalyvavo Tarptautinės teisėjų asociacijos organizuotoje tarptautinėje teisėjų konferencijoje (Stambulas, Turkijos Respublika).

» Teismo pirmininko pavaduotojas Irmantas Jarukaitis dalyvavo Tarptautinės Aukščiausiųjų Administracinių Teismų Asociacijos organizuotame narių susitikime ir Generalinėje asamblėjoje (Brno, Čekijos Respublika).

» Teisėjas Laimutis Alechnavičius dalyvavo Europos teisės akademijos (ERA) organizuotame seminare „Europos Sąjungos lyčių lygybės teisė“ (Briuselis, Belgijos Karalystė).

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme viešėjo Ukrainos Teisėjų tarybos delegacija, kuri susitikimo su teismo pirmininku Ričardu Piličiausku bei teisėju Ramūnu Gadliausku metu domėjosi Lietuvos teismų sistema, administracinių teismų kompetencija, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo veikla.

Birželis

» Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas išleido 28-ąjį administracinių teismų praktikos biuletenio numerį, kuriame, be kita ko, publikuotas teismo praktikos, nagrinėjant bylas aplinkos apsaugos srityje, apibendrinimas.

» Įvyko V-asis metinis administracinių teismų teisėjų forumas, kuriame Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio apygardų administracinių teismų bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjai diskutavo apie administracinių teismų veiklos problemas, praėjusių metų veiklos rezultatus bei ateities planus. Renginio metu už indėlį į administracinių teismų veiklą buvo padėkota ilgamečiams šių teismų teisėjams.

» Teismo pirmininko pavaduotojas Irmantas Jarukaitis ir teisėja Skirgailė Žalimienė dalyvavo Europos Komisijos ir Upsalos universiteto organizuotame konferencijoje „Tarpusavyje susijusios rinkos: ekonominė įžvalga ir teisinė patirtis“ (Upsala, Švedijos Karalystė).

» Teismo pirmininko pavaduotojas Irmantas Jarukaitis dalyvavo Europos teisės akademijos (ERA) organizuotuose kursuose „Europos Sąjungos aplinkos apsaugos teisė“ (Tryras, Vokietijos Federacinė Respublika).

» Teisėjas Ramūnas Gadliauskas dalyvavo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo organizuotame Europos Sąjungos valstybių narių teisėjų forume (Liuksemburgas).

» Tęsdamas tradiciją apdovanoti geriausius magistro darbus viešosios teisės srityje parašiusius absolventus, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ir šiais metais pasveikino tris Vilniaus universiteto Teisės fakulteto studentus.

apžvelgė administracinio proceso ypatybes bei pristatė elektroninių bylų nagrinėjimo teismuose privalumus ir funkcionalumą.

» Teisėjai Skirgailė Žalimienė ir Laimutis Alechnavičius dalyvavo seminare „Europos žmogaus teisės ES teismams“ (Strasbūras, Prancūzijos Respublika).

Liepa-rugpjūtis

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme lankėsi Jungtinių Amerikos Valstijų Šarlotės teisės mokyklos studentai, kurie dalyvavo Vilniaus universiteto Teisės fakulteto bei Šarlotės teisės mokyklos vasaros studijų programoje. Vasaros teisės studijų programos dalyviams teismo pirmininkas Ričardas Piličiauskas kartu su teismo teisininkėmis Agne Andrijauskaite ir Gintare Paleckaite pristatė Lietuvos administracinių teismų veiklą,

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme lankėsi Tarptautinės žmogaus teisių organizacijos (vok. k. Internationale Gesellschaft für Menschenrechte) atstovai iš Vokietijos, kurie domėjosi teismo nagrinėjamomis bylomis, žmogaus teisių užtikrinimu ir apsauga Lietuvos administracinių teismų veikloje. Svečiai vizito metu susitiko su teismo pirmininko pavaduotoju Irmantu Jarukaitiu bei teismo darbuotojais.

Rugsėjis-spalis

» Pasibaigus teisėjo Ričardo Piličiausko paskyrimo į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko pareigas terminui, laikinai teismo pirmininko pareigas pradėjo eiti teismo pirmininko pavaduotojas Irmantas Jarukaitis.

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme lankėsi Europos teisminio mokymo tinklo (EJTN) teisėjų mainų programos dalyviai. Devyni teisėjai iš Olandijos, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos ir Rumunijos vizito metu susitiko su laikinai teismo pirmininko pareigas einančiu Irmantu Jarukaitiu, kadenciją baigusiu teismo pirmininku Ričardu Piličiausku ir teisėju, Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos Administracinių teismų teisėjų skyriaus pirmininku Arūnu Dirvonu.

» Įvyko Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro (JTVPK) valdybos regioninės atstovybės Šiaurės Europai kartu su Europos Taryba ir Lietuvos vyriausiojo administraciniu teismu organizuota diskusija „Sulaikymas, alternatyvios sulaikymui priemonės ir prieiga prie veiksmingos teisinės gynybos prieglobsčio prašytojams Baltijos šalyse“, kurioje dalyvavo teisėjai bei teisininkai iš Lietuvos bei užsienio valstybių. Renginio metu susirinkusius svečius pasveikino laikinai teismo pirmininko pareigas einantis Irmantas Jarukaitis. LVAT teisėja Skirgailė Žalimienė pristatė Lietuvos nacionalinių įstatymų bei praktikos apžvalgą.

» Teisėjas Dainius Raižys dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „Administracinės teisės ir žmogaus teisių apsaugos perspektyvos Ukrainoje šiandien“, kurioje skaitė pranešimą tema „Išlaptintos informacijos naudojimas Lietuvos administraciniame procese ir teisė į teisingą teismą“.

» Laikiniai einantis teismo pirmininko pareigas Irmantas Jarukaitis dalyvavo Europos universitetinio instituto organizuotame seminare dėl užsieniečių išsiuntimo klausimų.

» Teisėja Veslava Ruskan dalyvavo seminare „Alternatyvus ginčų sprendimas administraciniame teisme“ (Bautzenas, Vokietijos Federacinė Respublika).

» Teisėja Dalia Višinskienė dalyvavo mokymuose „ES teisės taikymas nacionalinėje teisėje“ (Florencija, Italija).

» Teisėjas Arūnas Dirvonas dalyvavo mokymuose „Naujausia Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir administracinių teismų praktika viešųjų pirkimų byloje“ (Helsinkis, Suomija).

Lapkritis-gruodis

» Laikiniai einantis teismo pirmininko pareigas Irmantas Jarukaitis dalyvavo Austrijoje vykusiame seminare, kuriame domėjosi tolesnės Europos Sąjungos ir

valstybių narių ekonominės bei fiskalinės integracijos klausimais ir pristatė svarbiausius Lietuvos teisinės sistemos aspektus šioje srityje.

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme buvo eksponuojama Lietuvos teisei ir teisingumui skirta karikatūrų paroda „Stot! Humoras eina!“, kurią organizavo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija kartu su Nacionaline karikatūristų asociacija „Humor Sapiens“.

» Teisėja Dalia Višinskienė dalyvavo seminare „Vaiko teisių apsauga ir teisingumas“ (Bukareštas, Rumunija).

» Teisėjas Artūras Drigotas dalyvavo Europos teisminio mokymo tinklo (EJTN) organizuotame seminare apie Europos Sąjungos prieglobsčio teisę (Lisabona, Portugalijos Respublika).

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme lankėsi Vilniaus Barboros Radvilaitės mokyklos ketvirtos klasės moksleiviai, kurie susitiko su laikinai teismo pirmininko pareigas einančiu Irmantu Jarukaitiu, teisėju Stasiu Gagiu bei teismo darbuotojais, dalyvavo ekskursijoje po teismo pastatą.

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme lankėsi projekto „Diena su teisėju“ dalyviai Vilniaus universiteto Teisės fakulteto studentai Romanas Rokas Klingeris ir Gabrielius Matonis, kurie darbo dieną praleido su teiseja Veslava Ruskan.

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme lankėsi Vilniaus Trakų Vokės gimnazijos aštuntųjų klasių moksleiviai, kurie susitiko su teismo atstovais bei dalyvavo ekskursijoje po teismo pastatą. Susitikimo metu Vilniaus Trakų Vokės gimnazijos bibliotekai taip pat buvo įteikta beveik pusšimtis knygų, kurias visą lapkričio mėnesį trukusios kalėdinės akcijos metu dovanojo LVAT kolektyvas.

» Teisėja Skirgailė Žalimienė dalyvavo Europos Komisijos ir nacionalinės teisės teisėjų konferencijoje (Brukselis, Belgijos Karalystė).

» Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apsilankė Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjas prof. Egidijus Kūris, kuris susitikimo su LVAT teisėjais ir teisininkais metu dalijosi savo įžvalgomis žmogaus teisių apsaugos srityje.

Imantas Jarukaitis

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2010 M., ŠIO TEISMO PIRMININKO PAVADUOTOJAS NUO 2012 M.

- L. E. ŠIO TEISMO PIRMININKO PAREIGAS NUO 2015 M.
- » Užsieniečių teisinė padėtis
- » Ginčai, kilę iš žemės teisinių santykių
- » Konkurencija
- » Nuosavybės teisių atkūrimas
- » Bylos dėl baudmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Bylos dėl ikiteisminio tyrimo įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Asmens duomenų teisinė apsauga
- » Energetika
- » Bylos dėl Ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų ir kt. ekonominių sankcijų taikymo
- » Bylos, susijusios su Europos Sąjungos teisės ir tarptautinės teisės aktų taikymu

Anatolijus Baranovas

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2001 M.

- » Muitinės veikla
- » Registrai
- » Valstybės tarnyba
- » Bylos dėl baudmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Bylos dėl ikiteisminio tyrimo įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Asmens duomenų teisinė apsauga
- » Energetika
- » Bylos dėl Ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų ir kt. ekonominių sankcijų taikymo

Laimutis Alechnavičius

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2007 M.

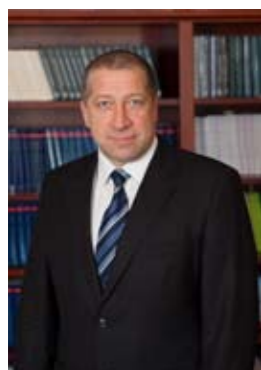
- » Nuosavybės teisių atkūrimas
- » Aplinkos apsauga
- » Statyba
- » Teritorijų planavimas
- » Asmens duomenų teisinė apsauga
- » Energetika
- » Bylos dėl Ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų ir kt. ekonominių sankcijų taikymo

Arūnas Dirvonas

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2014 M.

- » Užsieniečių teisinė padėtis
- » Konkurencija
- » Aplinkos apsauga
- » Statyba
- » Teritorijų planavimas
- » Bylos, susijusios su Europos Sąjungos teisės ir tarptautinės teisės aktų taikymu
- » Bylos dėl baudmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Bylos dėl ikiteisminio tyrimo įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

Audrius Bakaveckas

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2009 M.

- » Užsieniečių teisinė padėtis
- » Muitinės veikla
- » Registrai
- » Aplinkos apsauga
- » Statyba
- » Teritorijų planavimas
- » Valstybės tarnyba
- » Bylos dėl baudmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Bylos dėl ikiteisminio tyrimo įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

Artūras Drigotas

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2002 M.

- » Sveikatos apsauga
- » Socialinė apsauga
- » Konkurencija
- » Registrai
- » Aplinkos apsauga
- » Statyba
- » Teritorijų planavimas

Laimė Baltrūnaitė

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2007 M.

- » Sveikatos apsauga
- » Socialinė apsauga
- » Nuosavybės teisių atkūrimas
- » Valstybės tarnyba
- » Bylos dėl baudmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Bylos dėl ikiteisminio tyrimo įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

Ramūnas Gadliauskas

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2012 M.

- » Ginčai, kilę iš žemės teisinių santykių
- » Sveikatos apsauga
- » Socialinė apsauga
- » Konkurencija
- » Nuosavybės teisių atkūrimas
- » Valstybės tarnyba

Stasys Gagys

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2007 M.

- » Ginčai, kilę iš žemės teisinių santykių
- » Muitinės veikla
- » Nuosavybės teisių atkūrimas
- » Valstybės tarnyba
- » Asmens duomenų teisinė apsauga
- » Energetika
- » Bylos dėl Ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų ir kt. ekonominių sankcijų taikymo

Romanas Klišauskas

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2001 M.

- » Ginčai, kilę iš žemės teisinių santykių
- » Mokesčių sumokėjimas, grąžinimas ir išieškojimas
- » Mokestiniai ginčai
- » Valstybės tarnyba

Ričardas Piličiauskas

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2000 M., 2007-2010 M. ŠIO TEISMO PIRMININKO PAVADUOTOJAS, 2008-2010 M. L. E. ŠIO TEISMO PIRMININKO PAREIGAS, 2010-2015 M. ŠIO TEISMO PIRMININKAS.

- » Mokesčių sumokėjimas, grąžinimas ir išieškojimas
- » Mokestiniai ginčai
- » Muitinės veikla
- » Valstybės tarnyba
- » Bylos, susijusios su Europos Sąjungos teisės ir tarptautinės teisės aktų taikymu

Dainius Raižys

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2007 M.

- » Mokesčių sumokėjimas, grąžinimas ir išieškojimas
- » Mokestiniai ginčai
- » Muitinės veikla
- » Registrai
- » Bylos dėl baudmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Bylos dėl ikiteisminio tyrimo įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

Veslava Ruskan

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2008 M.

- » Sveikatos apsauga
- » Socialinė apsauga
- » Mokesčių sumokėjimas, grąžinimas ir išieškojimas
- » Mokestiniai ginčai
- » Registrai
- » Aplinkos apsauga
- » Statyba
- » Teritorijų planavimas
- » Bylos, susijusios su Europos Sąjungos teisės ir tarptautinės teisės aktų taikymu

Arūnas Sutkevičius

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJAS NUO 2005 M.

- » Mokesčių sumokėjimas, grąžinimas ir išieškojimas
- » Mokestiniai ginčai
- » Aplinkos apsauga
- » Statyba
- » Teritorijų planavimas

Dalia Višinskienė

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2012 M.

- » Konkurencija
- » Registrai
- » Aplinkos apsauga
- » Statyba
- » Teritorijų planavimas
- » Valstybės tarnyba
- » Bylos dėl baudmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Bylos dėl ikiteisminio tyrimo įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

Virginija Volskienė

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2011 M.

- » Ginčai, kilę iš žemės teisinių santykių
- » Nuosavybės teisių atkūrimas
- » Registrai
- » Aplinkos apsauga
- » Statyba
- » Teritorijų planavimas
- » Valstybės tarnyba

Vaida Urmonaitė-Maculevičienė

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2005 M.

- » Užsieniečių teisinė padėtis
- » Sveikatos apsauga
- » Socialinė apsauga
- » Valstybės tarnyba
- » Bylos dėl baudmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Bylos dėl ikiteisminio tyrimo įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

Skirgailė Žalimienė

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO TEISĖJA NUO 2008 M.

- » Užsieniečių teisinė padėtis
- » Konkurencija
- » Aplinkos apsauga
- » Statyba
- » Teritorijų planavimas
- » Bylos dėl baudmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Bylos dėl ikiteisminio tyrimo įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje
- » Asmens duomenų teisinė apsauga
- » Energetika
- » Bylos dėl Ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų ir kt. ekonominių sankcijų taikymo
- » Bylos, susijusios su Europos Sąjungos teisės ir tarptautinės teisės aktų taikymu

Žmogaus teisės ir laisvės

Žmogaus teisių ir laisvių gynimas – nekintantis teismo prioritetas nuo pat jo veiklos pradžios. Galima sakyti, jog tai ir pati plačiausia, visa apimanti teisinių ginčų kategorija. Kokia bebūtų bylos esmė – teismas visada siekia visų pirma užtikrinti, jog nebūtų pažeistos pagrindinės žmogaus teisės ir laisvės.

Su žmogaus teisių ir laisvių pažeidimais teismas dažniausiai susiduria sprendžiamas klausimus dėl tinkamos teisės į nuosavybę, teisės į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, susirinkimų ir asociacijų laisvės, teisės į teisingą teismą apsaugos. Siekdamas garantuoti Europoje nusistovėjusius žmogaus teisių gynimo standartus į teismą besikreipiantiems asmenims, LVAT dažnai vadovaujasi Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimuose pateiktais išaiškinimais ir gairėmis. 2015 m. beveik penkių šimtų bylų motyvuose buvo tiesiogiai paminėta Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika – lyginant su ankstesniais metais matyti, jog šis skaičius kasmet nuosekliai didėja.

Bylos dėl norminių aktų teisėtumo

Bylose dėl norminių aktų teisėtumo yra tiriami teisės aktai, kuriuose įtvirtintos elgesio taisyklės skirtos individualiais požymiais neapibūdintų asmenų grupei. Tai lemia, jog byloje priimtas sprendimas turi įtakos ne tik bylos šalims, tačiau ir visiems, kuriems yra taikomas ginčytas teisės aktas.

Kaip ir kasmet, LVAT 2015 m. nagrinėjo bylas tiek dėl centrinių administravimo subjektų, tiek dėl savivaldybių administravimo subjektų priimtų aktų teisėtumo. Remiantis statistiniais duomenimis, abiejų tipų bylų buvo išnagrinėta tolygiai. Centrinė administravimo subjektų priimtų aktų teisėtumas buvo vertinamas bylose, susijusiose su socialinės apsaugos, aplinkos apsaugos, rinkimų, mokesčių ir muitų sritimis. Nagrinėdamas bylas dėl vietos savivaldos norminių aktų, teismas sprendė klausimus dėl Vilniaus miesto savivaldybės gyvenamųjų patalpų nuomos mokesčio, švietimo ir ikimokyklinio ugdymo, gyvūnų laikymo taisyklių, nekilnojamojo turto mokesčio tarifų, socialinės paramos, gyvenamųjų namų liftų atnaujinimo, automobilių stovėjimo tvarkos, gyventojų apklausų tvarkos, valstybinės žemės nuomos mokesčio tarifų, teritorijų planavimo ir kitus.

Vien tik įslaptinta informacija paremtas sprendimas sudaro prielaidas žmogaus teisių pažeidimui

Administracinė byla Nr. A-1195-756/2015

Byloje buvo ginčijamas valstybės institucijos vadovo įsakymas, kuriuo nuspręsta nepriimti į valstybės tarnautojo pareigas konkursą į šias pareigas laimėjusio pretendento. Ginčas kilo iš esmės dėl to, ar įsakymas galėjo būti priimtas vien tik įslaptintos informacijos pagrindu.

LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad tokie atvejai, kai valstybės paslaptį sudarančiais

neišslaptintais duomenimis yra remiamasi kaip vieninteliu ir vienai iš bylos šalių nežinomą įrodymu teismo procese, sudaro prielaidas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pažeidimams – pirmausia, teisės į teisingą bylos nagrinėjimą požiūriu. Individo privatus interesai ir viešasis interesas negali būti supriešinami, juos būtina derinti.

Byloje nustatyta, kad ginčo įsakymas priimtas remiantis vien tik įslaptinta informacija, kuri pareiškėjui nebuvo žinoma (jis nebuvo su ja supažindintas), o Specialiųjų tyrimų tarnyba atsisakė šią informaciją išslaptinti. LVAT vertino, jog, pripažinus ginčo įsakymą teisėtu, būtų pažeista pareiškėjo teisė į teisingą bylos nagrinėjimą.

Procedūros dėl asmens kaltės nustatymo privalo būti operatyvios

Administracinė byla Nr. A-205-552/2015

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas (fizinis asmuo) prašė panaikinti Turto arba verslo vertintojų garbės teismo (toliau – Garbės teismas) sprendimą, kuriuo jam paskirta drausminė nuobauda, ir priimti naują sprendimą – drausminę bylą nutraukti. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą tenkino iš dalies – panaikino ginčijamą sprendimą, tačiau kitą skundo dalį atmetė kaip nepagrįstą.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymas numato, jog Garbės teismas turi priimti sprendimą per ne ilgiau kaip 60 dienų nuo drausmės bylos turto arba verslo vertintojui iškėlimo dienos. Jeigu Garbės teismas per nurodytą terminą nepriima sprendimo, drausmės byla laikoma nutraukta. Pasak LVAT, 60 dienų terminas yra naikinamas, kuris negali būti pratęsiamas, sustabdomas ar atnaujinamas. Jokia teisės norma nenu-

mato, kad šis terminas galėtų būti skaičiuojamas iš naujo, teismui panaikinus ankstesnę Garbės teismo sprendimą. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį ir į tai, kad procedūrų, kurių metu turi būti išspręsta asmens kaltė, operatyvumo reikalavimas yra įtvirtintas ir Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje, kurios tikslas – garantuoti teisinį apibrėžtumą. LVAT paliko pirmosios instancijos teismo sprendimą nepakeistą.

Teisinės atsakomybės taikymo pagrindai gali būti nustatyti tik įstatyme

Administracinė byla Nr. I-4-822/2015

Nagrinėtoje norminėje administracinėje byloje LVAT vertino aplinkos ministro įsakymu patvirtintų Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių punktų teisėtumą. Ginčyta teisės norma įtvirtino, kad asmuo, paėmęs rastą žuvusį medžiojamąjį gyvūną ir apie tai nepranešęs nustatyta

tvarka, privalo atlyginti žalą gamtai. Išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog pareiga atlyginti žalą gamtai minėtomis aplinkybėmis yra teisinės atsakomybės taikymas, t. y. asmens teisės iš esmės ribojanti poveikio priemonė, todėl tokios atsakomybės taikymo pagrindai galėjo būti įtvirtinti tik įstaty-

me. Aplinkos ministerijai poįstatyminiame akte įtvirtintus teisinį reguliavimą, kuris galėtų būti nustatytas tik įstatyme, buvo pažeistas konstitucinis teisinės valstybės principas ir iš jo kylantis teisės aktų hierarchijos principas.

Asmens teisės į socialinę paramą ribojimas negali būti nustatytas poįstatyminiame akte

Administracinė byla Nr. I-15-525/2015

LVAT nagrinėjo norminę administracinę bylą dėl Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) nuostatos teisėtumo. Ginčytu teisiniu reguliavimu buvo įtvirtinta, jog bedarbio statuso netenkama bedarbiui atsisakius siūlomo tinkamo darbo, išskyrus numatytas išimtis. Išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog nuostata, įtvirtinanti vieną iš bedarbio statuso nete-

kimo pagrindų, pagal savo pobūdį ir sukeliamas teisinės pasekmes yra asmens teisės į socialinę paramą nedarbo atveju ribojančio pobūdžio.

Teismas nagrinėtoje byloje padarė išvadą, jog Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai nebuvo suteikti įgaliojimai Apraše nustatyti įstatymu nepagrįstą teisinį reguliavimą, ku-

riuo būtų iš esmės ribojamos (paneigiamos) asmens galimybės naudotis Užimtumo rėmimo įstatyme įtvirtintomis garantijomis, jam netekus darbo. Nustačiusi, jog ginčijama nuostata neturi pakankamai aiškaus ir konkretaus įstatyminio pagrindo, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog tikrintas Aprašo punktas prieštaravo konstituciniam teisinės valstybės principui.

Europos Sąjungos teisė

Kiekvienais metais teismą pasiekia vis daugiau bylų, tiesiogiai susijusių su Europos Sąjungos (ES) teise. Akivaizdžiai juntama ir tai, kad šios bylos nuolat sudėtingėja, jose keliami kompleksinio požiūrio reikalaujantys klausimai, dažnai apimantys ne vieną, o kelias skirtingas teisės sritis. Galima teigti, jog bylos su ES teisės elementais tampa nebe atskira bylų kategorija, o kasdienybė – net jei sprendimo motyvuose tai tiesiogiai nepaminėta, teismas iš esmės kiekvienoje byloje savo sprendimą vertina ir europinių standartų požiūriu, taip siekdamas darnos su Europoje susiformavusia praktika.

Tais atvejais, kai teismui išskyla ES teisės aktų aiškinimo ar galiojimo klausimas, kurį byloje išnagrinėti būtina, kreipiamasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu dėl tokio klausimo priimti prejudicinį sprendimą. Teisinei diskusijai dėl nacionaliniame teisme nagrinėjamų klausimų atsidūrus Europos Sąjungos Teisingumo Teisme, suformuojamos praktikos gairės, kuriomis vėliau, spręsdami bylas, vadovaujasi visi ES teismai. Šiais metais su būtinybe kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą LVAT susidūrė dviuose bylose – struktūrinės paramos bei transporto registracijos srityse.

Europos Sąjungos Teisingumo Teisme – LVAT paklausimas dėl struktūrinės paramos lėšų susigrąžinimo

Administracinė byla Nr. A-1425-858/2015

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl struktūrinės paramos lėšų panaudojimo, t. y. dėl Aplinkos projektų valdymo agentūros direktoriaus įsakymų, kuriuose nurodyta, jog pareiškėjas netinkamai panaudojo dalį ES paramos lėšų ir šias lėšas privalo grąžinti.

Nustatyta, jog Europos Komisija 2001 m. gruodžio 13 d. sprendimu suteikė paramą projektui „Alytaus regiono atliekų tvarkymo sis-

temos sukūrimas“. Išplėstinei teisėjų kolegijai iškilo abejonių, ar ginčo projektas laikytinas „daugiamete programa“ pagal 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (toliau – Reglamentas). Pažymėta, jog nei Reglamentas, nei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) praktika sąvokos „daugiametė programa“ tiesiogiai neapibrėžia.

Byloje dėl naudotų ratinių traktorių registravimo kreiptasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą

Administracinė byla Nr. I-10-143/2015

Nagrinėtoje byloje įmonė kreipėsi į teismą, prašydama, be kita ko, panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimus, kuriais buvo atsisakyta Lietuvos Respublikos traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registre registruoti šios įmonės į Lietuvos Respubliką importuotus traktorius, kadangi nebuvo pateikti dokumentai, patvirtinantys, jog traktoriai atitinka žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintų Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registravimo taisyklių reikalavimus. Vadovaujantis minėtomis taisyklėmis, naudoti ratiniai traktoriai, pagaminti ne ES šalyse po 2009 m. liepos 1 d. ir neįregistruoti ES šalyse,

pagal šias taisykles įregistruojami, jeigu jie buvo pagaminti pagal 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/37/EB reikalavimus.

Teismui kilo klausimas, ar Direktyvos 2003/37/EB nuostatos taikomos naudotų ar naujų transporto priemonių, pagamintų už ES ribų, tiekimui ES rinkai ir jų registravimui, ar valstybės narės tokių transporto priemonių registraciją valstybėje narėje gali reglamentuoti specialiomis nacionalinėmis taisyklėmis ir nustatyti tokiai registracijai taikytinus reikalavimus (pvz., įpareigojimą atitikti Direktyvos 2003/37/EB reikalavi-

mus). Anot LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos, iš Direktyvos 2003/37/EB nuostatų taip pat nėra visiškai aišku, ar 2009 m. liepos 1 d. yra data, nuo kurios valstybės narės turi taikyti šią direktyvą nurodytoms transporto priemonėms, ar tai data, nurodanti dieną, po kurios pagamintoms transporto priemonėms turi būti taikomos direktyvos nuostatos. Taip pat kilo klausimas, ar eksploatacijos pradžia pagal Direktyvos 2003/37/EB nuostatas gali būti tapatinama su transporto priemonės pagaminimo data. LVAT nutarė kreiptis į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl paminėtų klausimų.

mus). Anot LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos, iš Direktyvos 2003/37/EB nuostatų taip pat nėra visiškai aišku, ar 2009 m. liepos 1 d. yra data, nuo kurios valstybės narės turi taikyti šią direktyvą nurodytoms transporto priemonėms, ar tai data, nurodanti dieną, po kurios pagamintoms transporto priemonėms turi būti taikomos direktyvos nuostatos. Taip pat kilo klausimas, ar eksploatacijos pradžia pagal Direktyvos 2003/37/EB nuostatas gali būti tapatinama su transporto priemonės pagaminimo data. LVAT nutarė kreiptis į ESTT su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl paminėtų klausimų.

Rinkimai

Rinkimų bylų kiekis bei pobūdis yra neatšiejamas nuo šalies politinio gyvenimo realijų. Lyginant su praėjusiais metais, apžvelgiamoje srityje teismas šiemet gavo maždaug trečdaliu daugiau skundų. 2015 m. vykęs savivaldos rinkimai nulėmė, jog daugiau šioje srityje išnagrinėtų bylų buvo susiję būtent su savivaldybių tarybų rinkimais.

Teismo nagrinėtose bylose buvo sprendžiami klausimai dėl savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo pažeidimų, dėl kandidatų neregistruavimo ar jų registracijos panaikinimo, dėl dalyvavimo nacionalinių transliuotojų rengiamose diskusijose per radiją ir televiziją, dėl rinkimų rezultatų tvirtinimo ar pripažinimo negaliojančiais, dėl apylinkių rinkimų komisijų pirmininkų skyrimo, ir kiti. Įdomu paminėti, jog šio pobūdžio bylose dažniau nei įprastai buvo naudojamosi elektroninių paslaugų portalu e.teismas.lt – net trečdalis visų skundų teismui buvo pateikta elektroniniu būdu. Tikėtina, jog tą lemia ir ypatingas šių bylų pobūdis, reikalaujantis kuo skubesnį jų išnagrinėjimą.

Informacinės sistemos techniniai trūkumai negali būti kliūtis įgyvendinti rinkimų teise

Administracinė byla Nr. R-1-602/2015

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas buvo išskeltas kandidatu į Vilniaus miesto savivaldybės tarybą Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio sąrašė, tačiau Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) pareiškėjo registraciją šiame sąrašė panaikino dėl nedeklaruotos jo gyvenamosios vietos.

Teismas atkreipė dėmesį, jog pareiškėjas 2014 metais deklaravo gyvenamąją vietą Vilniaus mieste ir buvo VRK informuotas, kad jam yra suteikta teisė balsuoti Europos

Parlamento rinkimuose. Tačiau dėl neaiškių priešasčių pareiškėjo 2014 m. atlikta deklaracija neatsispaudė Gyventojų registro tarnybos išduotame rašte.

LVAT pabrėžė, jog asmens teisės turi būti ginamos efektyviai, o nepakankamos informacinės sistemos techninės galimybės negali būti kliūtis jas įgyvendinti. Anot teismo, 2014 m. VRK patvirtinus, kad pareiškėjas atitinka reikalavimus, jis galėjo pagrįstai tikėtis, kad deklaracija bus tinkama ir galio-

janti 2015 metais. Nors VRK pagal bendrąją taisyklę remiasi iš Gyventojų registro tarnybos gautais duomenimis, tačiau ši norma negali būti aiškinama formaliai, kaip neleidžianti atsivelti į jokias kitas reikšmingas aplinkybes. Priešingu atveju galėtų susidaryti situacija, kad net techninės klaidos atveju pareiškėjas neturėtų jokių galimybių ginčyti sprendimą, atimantį jam teisę dalyvauti savivaldybių tarybų rinkimuose. Todėl teismas ginčytą VRK sprendimo dalį panaikino.

Rinkėjų balsų pirkimas – šurkštus įstatymo pažeidimas

Administracinė byla Nr. R-25-146/2015

Ginčas byloje kilo dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo, kuriuo negaliojančiais pripažinti 2015 m. savivaldybių tarybų rinkimų rezultatai vienmandatėje Širvintų rajono apygardoje.

Byloje nustatyta, kad duomenys apie galimus pažeidimus (vykstantį ir galimą rinkėjų balsų pirkimą, rinkėjų pavėžėjimą ir kt.) dėl pakartotinių Širvintų rajono savivaldybės

tarybos nario – mero rinkimų buvo teikiama tiek rinkimų metu, tiek jiems pasibaigus. LVAT teisėjų kolegija atsiveltė į byloje surinktas informacijas, kuri buvo teikiama VRK ir teisėsaugos institucijoms, visumą, ir ypač į jos šaltinių įvairovę – rinkėjai, kiti rinkimuose dalyvavę kandidatai, kitų rinkimuose dalyvavusių politinių partijų atstovai, rinkimų stebėtojai, pilietinės iniciaty-

vos „Baltosios pirštinės“ stebėtojai, policijos užfiksuoti faktai. LVAT vertino, kad byloje surinkti duomenys buvo pakankamas pagrindas VRK išvadoms, jog buvo perkami rinkėjų balsai, todėl nebuvo užtikrinti pagrindiniai rinkimų principai bei iškreipta dalies rinkėjų valia, t. y. padarytas šurkštus Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo nuostatų pažeidimas.

Socialinė apsauga

Socialinės apsaugos srityje teismas sprendžia klausimus dėl valstybinio socialinio draudimo įmokų ir jų mokėjimo, bylas dėl valstybinio socialinio draudimo pensijų bei pašalpų, dėl neįgalumo ir darbingumo lygio nustatymo, dėl draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų išmokų, taip pat dėl išmokų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų. Kadangi viena iš šalių tokio pobūdžio bylose dažnai būna socialiai pažeidžiami asmenys, teismui tenka didelį dėmesį skirti tam, kad būtų užtikrinta socialinė pusiausvyra. Kartu kyla iššūkis identifikuoti atvejus, jei teise į socialinę apsaugą bandoma piktnaudžiauti, siekiant tam tikras garantijas gauti nepagrįstai.

Kaip ir praėjusiais metais, dominuoja itin didelis kiekis bylų, kuriose kilo ginčai dėl pareigūnų ir karių valstybinių pensijų, taip pat dėl valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų, sumažintų pritaikius Konstitucijai prieštaravusias įstatymo nuostatas. LVAT šiais metais priėmė ne vieną išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą – juose suformuotos gairės padės užtikrinti vieningą teismo praktiką ir ateityje nagrinėjamos panašiose bylose. Išplėstinės teisėjų kolegijos nagrinėjo ginčus dėl valstybinės socialinio draudimo pensijos permokos išieškojimo, dėl antikonstitucinių nuostatų taikymo neišmokėtos motinystės (tėvystės) pašalpos dalies priteisimo, taip pat sprendė klausimus dėl individualios veiklos apmokestinamųjų pajamų apskaičiavimo, kiek tai susiję su individualią veiklą vykdančio asmens valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokomis.

Mokesčiai ir muitinės veikla

Bylos, susijusios su mokesčiais ir muitinės veikla, išsiskiria savo sudėtingumu bei kompleksiskumu – šias bylas nagrinėjantis teismas susiduria ne tik su teisinėmis, bet ir su ekonominėmis kategorijomis. Pastaruoju metu teismui vis dažniau teko spręsti bylas dėl mokestinių santykių, susiklosčiusių po bankroto bylų mokesčių mokėtojui iškelimo. Administraciniams teismams tokių bylų nagrinėjimas dažnai tampa nemenku iššūkiu, kadangi ši sritis glaudžiai susijusi su privatinės teisės normų, įmonių bankroto įstatymo taikymu bei bendrosios kompetencijos teismų praktika. Paminėtina ir tai, jog 2015 m. vėl pasitaikė bylų, susijusių su pridėtinės vertės mokesčio atskaitos klausimais vadinamųjų įmonių „feniksų“ atvejais.

Vienu didžiausių iššūkių mokesčių bylose vis dar išlieka dažnai neaiškus ir neišsamus nacionalinis teisinis reguliavimas. Be to, bylų specifika lemia ir tai, jog teismui nacionalinius mokesčių įstatymus dažnai tenka aiškinti, remiantis Europos Sąjungos teise ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika. Nors 2015 m. nepasizymėjo teisinio reguliavimo naujovėmis apžvelgiamoje srityje, tačiau buvo priimti net keli Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimai bylose, iškeltose pagal Lietuvos teismų ir mokestinius ginčus nagrinėjančių institucijų prašymus – juose pateikti išaiškinimai neabejotinai bus svarbūs ateityje formuojamai teismų praktikai dėl nacionalinių mokesčių įstatymų nuostatų aiškinimo ir taikymo.

Auginantis vaiką ar besimokantis darbuotojas negali būti diskriminuojamas

ADMINISTRACINĖ BYLA NR. A-1137-143/2015

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl pareiškėjos ypatingomis sąlygomis dirbto laikotarpio apskaičiavimo. Nuo jo trukmės priklausė, ar pareiškėja turi teisę į kompensaciją už darbą ypatingomis sąlygomis. Ginčytas atsakovo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus sprendimais pareiškėjos darbo ypatingomis sąlygomis laikotarpis buvo apskaičiuotas, atėmus iš jos dirbto laikotar-

pio atostogų vaiko priežiūrai ir mokslo atostogų laiką.

Anot LVAT, Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatos dėl darbo ypatingomis sąlygomis trukmės negali būti suprantamos ir aiškinamos susiaurintai, t. y. skaidant darbo ypatingomis sąlygomis santykių trukmę pagal ypatingų darbo sąlygų tiesioginio poveikio buvimo ar jo nebuvimo

kriterijų. Be to, socialinio teisingumo požiūriu situacija su vaiko priežiūros atostogų neįskaitymu į darbo ypatingomis sąlygomis laiką diskriminuotų tokių atostogų išėjusių asmenį, palyginus su kitais tokį patį darbą dirbusiais asmenimis. LVAT nagrinėtu atveju konstatavo, jog pareiškėjai turėjo būti paskirta kompensacija už darbą ypatingomis sąlygomis.

Savivaldybė neteisėtai nustatė pinigines socialinės paramos gavimą tik į banko sąskaitą

Administracinė byla Nr. eA-1154-502/2015

Teismas byloje vertino, ar aukštesnės galios teisės aktams neprieštarauja Socialinės pašalpos ir būsto šildymo išlaidų, išlaidų geriamajam vandeniui ir išlaidų karštam vandeniui kompensacijų nepasiturintiems gyventojams Vilniaus miesto savivaldybėje skyrimo ir teikimo tvarkos aprašo nuostatos, kadangi jose nenumatyta kitokių (alternatyvių) pinigines socialinės paramos iš-

mokėjimo būdų nei tik išmokant jas į gavėjų nurodytas bankų sąskaitas.

LVAT nustatė, kad, remiantis ginčijamomis nuostatomis, pinigines socialinės paramos gavėjas, norėdamas gauti jam paskirtą išmoką, privalo tam tikslui ne tik atidaryti ir turėti aktyvią sąskaitą Lietuvoje veikiančiame banke, bet prisiimti ir kitus papildomus įsi-

pareigojimus bei patirti išlaidas, susijusias su grynųjų pinigų paėmimu iš bankomatų ar banko skyrių. Teismas padarė išvadą, kad ginčytu teisiniu reguliavimu savivaldybė tinkamai neužtikrino pinigines socialinės paramos prieinamumo, todėl sprendė, kad turėtų būti numatyti ir kitokie paskirtų sumų išmokėjimo paramos gavėjams būdai.

Įstatyme nustatyta teisė į mokesčio lengvatą negali būti ribojama žemesnės galios teisės aktais

Administracinė byla Nr. A-1465-442/2015

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl pareiškėjo importuoto šildymui skirto kuro apmokestinimo akcizu. Pareiškėjui buvo apskaičiuoti papildomi mokesčiai ir su jais susijusios sumos, kadangi ginčo kuras nebuvo pažymėtas.

Akcizų įstatymas numato lengvatinį tarifą šildymui skirtiems ir nustatyta tvarka pažymėtiems gazoliams (buitiniam krosnių

kurai). Teismas nustatė, kad pareiškėjo importuota prekė ūkio ministro įsakymu patvirtintose taisyklėse nebuvo numatyta kaip žymėtinas kuras, nors pagal savo požymius ji turėjo būti pripažinta kaip žymima. Tokią situaciją LVAT vertino kaip teisinio reguliavimo spragą, ribojančią pareiškėjo teisę į įstatyme numatytą lengvatinį akcizą. Byloje buvo įrodyta, jog pareiškėjas importavo

prekę, kuriai taikytinas lengvatinis akcizo mokestis, tačiau pareiškėjas negalėjo jos pažymėti, kadangi tokia tvarka nebuvo nustatyta. LVAT pabrėžė, jog poįstatyminis aktas negali riboti teisės į įstatyme nustatytą lengvatą, todėl buvo nuspręsta, kad pareiškėjas nagrinėtu atveju pagrįstai taikė lengvatinį tarifą.

Žemės mokesčio deklaracija privalo būti pagrįsta teise ir faktais

Administracinė byla Nr. A-448-556/2015

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl vietos mokesčių administratoriaus parengtos ir pareiškėjui įteiktos žemės mokesčio deklaracijos, kurioje apskaičiuotas ir nurodytas pareiškėjo mokėtino žemės mokesčio dydis už ginčo laikotarpį. LVAT pabrėžė, jog ši deklaracija, be kita ko, turi atitikti Viešojo administravimo įstatyme nustatytą reikalavimą, kad „individualus administracinis

aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos“.

Apžvelgiamoje byloje LVAT konstatavo, kad ginčo deklaracijoje nebuvo nei teisinio, nei iš esmės ir faktinio pagrindimo: joje mokesčių mokėtojui nurodoma bendra mokėtina

mokesčių suma, įvardijami jo turimi žemės sklypai, žemės mokesčio tarifai, tačiau nepateikiamas joks teisinis pagrindimas (konkretus įstatymas, jo straipsniai, konkretūs savivaldybių tarybų sprendimai, kurių pagrindu apskaičiuoti žemės mokesčiai). Tai LVAT įvertino kaip esminį trūkumą, kuris pripažintinas savarankišku pagrindu panaiškinti minėtą deklaraciją.

Konkurencija

Tiek nacionaliniuose, tiek Europos Sąjungos teisės aktuose yra įtvirtintas sąžiningos konkurencijos principas. Sąžininga konkurencija yra laikoma vertybe, kuri, kaip ekonomikos veikimo pagrindas, turi būti saugoma. Konkurencijos srityje LVAT daugiausiai sprendžia ginčus, kilusius dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos priimtų nutarimų. Teismas nagrinėja bylas dėl ribojančių ar galinčių riboti konkurenciją valstybės ir savivaldybių institucijų sprendimų, dėl draudžiamų susitarimų, piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, koncentracijų, nesąžiningos konkurencijos (pvz., klaidinančios reklamos, nesąžiningos komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu ir kt.), valstybės pagalbos ir kitų su konkurencija susijusių klausimų.

Bylų skaičius konkurencijos srityje šiemet išliko panašus kaip ir praėjusiais metais. Teismui, be kita ko, teko spręsti ir itin didelės apimtys bylas, kuriose kelti kompleksiniai sudėtingi klausimai, pareikalavę pateikti naujų teisės aiškinimo ir taikymo taisyklių. Dviejų bylų nagrinėjimui buvo sudarytos išplėstinės teisėjų kolegijos, tai yra byloms dėl atliekų tvarkymo organizavimo Klaipėdos ir Šiaulių apskričių savivaldybėse bei dėl ūkio subjekto įvykdyto degalinių kontrolės įsigijimo, nepranešus apie tai Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai.

Savivaldybės privalo skatinti privačių ūkio subjektų iniciatyvą

Administracinė byla Nr. A-1581-502/2015

Nagrinėtoje byloje išplėstinė teisėjų kolegija vertino, ar Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba pagrįstai pripažino, jog Klaipėdos ir Šiaulių apskričių savivaldybės, pavesdamos vykdyti komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo funkcijas jų įsteigtiems regioniniams atliekų tvarkymo centrams, privilegijavo šiuos centrus, nesudarė vienodų konkurencijos sąlygų kitiems ūkio subjektams teikti paminėtas paslaugas ir tuo pažeidė Konkurencijos įstatymo reikalavimus.

LVAT pabrėžė, jog pasirinkdamos, kokiū būdu organizuoti komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo paslaugų teikimą, savivaldybės turi skatinti privačių ūkio subjektų iniciatyvą ir pirmiausia įvertinti šių subjektų veiklos rinkoje galimybes. Teismas konstatavo, jog byloje vertinti savivaldybių sprendimai užkirta kelią kitiems ūkio subjektams siūlyti savo paslaugas, eliminavo galimybes vienodomis konkurencijos sąlygomis varžytis (konкуруoti) dėl teisių eksploatuoti

regioninius atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūros objektus. LVAT taip pat pabrėžė, kad savivaldybės nepagrindė, jog buvo išskirtinių, objektyvių aplinkybių, lėmusių būtinybę ne konkurso ar kitos konkurencingos procedūros būdu pavesti regiono atliekų tvarkymo centrams teikti komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo paslaugas. Todėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos nutarimą ginčijusių pareiškėjų apeliaciniai skundai buvo atmesti.

Už pareigos pranešti apie koncentraciją nevykdymą – bauda ūkio subjektui

Administracinė byla Nr. A-1699-822/2015

Byloje buvo ginčijamas Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2013 m. balandžio 18 d. nutarimas, kuriuo pripažinta, kad pareiškėjas uždaroji akcinė bendrovė „Lukoil Baltija“ pažeidė Konkurencijos įstatymo reikalavimus, kadangi įgijęs kitų trijų degalinių kontrolę, nepranešė apie tai Konkurencijos tarybai ir negavo jos leidimo vykdyti koncentraciją. Už šiuos pažeidimus uždarajai akcinei bendrovei

„Lukoil Baltija“ paskirtos baudos, kurių bendra suma siekė 1 177 600 Lt.

Įvertinusi byloje nustatytas aplinkybes, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija padarė išvadą, jog Konkurencijos taryba ir pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad pareiškėjui kilo pareiga pagal Konkurencijos įstatymą pranešti apie numatomą įvykdyti koncentraciją (ginčo degalinių kon-

trolės įgijimą) Konkurencijos tarybai ir gauti leidimą. Teismo vertinimu, Konkurencijos taryba, nustatydamas, kad pareiškėjas padarė pavojingą pažeidimą ir skirdamas 983 500 Lt ir 194 100 Lt dydžio baudas, neviršijo savo diskrecijos. Todėl pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo pareiškėjo skundas atmestas, paliktas nepakeistas.

Energetika

Europos Komisijos duomenimis, Europos Sąjunga yra antra pagal dydį pasaulio ekonomika, suvartojanti penktadalį visos Europoje pagamintos energijos. Energijos vartojimo efektyvumas yra vienas iš pagrindinių tikslų, kuriuos šiuo metu yra užsibrėžusi pasiekti Europos Sąjunga. Pavyzdžiui, iki 2020 m. ketinama pasiekti, kad 20 procentų (o iki 2030 m. – bent 27 proc.) visos Europos Sąjungoje sunaudojamos energijos sudarytų atsinaujinančių išteklių energija. Tai lemia, kad pastaruosiu metu visoje Europoje atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai labai padidėjo.

Šiemet LVAT išnagrino net kelis kartus daugiau energetikos srityje kilusių ginčų nei 2014 metais. Tokią tendenciją lėmė itin daug skundų, susijusių būtent su atnaujinamais saulės šviesos energijos ištekliais. Šios bylos sudarė beveik visas energetikos srityje nagrinėtas bylas. Daugiausia tai buvo ginčai dėl žalos atlyginimo pasikeitus šią sritį reglamentuojančiam teisiniam reguliavimui bei ginčai dėl su saulės jėgainių projektų plėtojimu susijusių išlaidų kompensavimo.

Byla dėl karšto vandens skaitikliams keliamų reikalavimų išnagrinėta remiantis ESTT išaiškinimu

Administracinė byla Nr. A-858-46/2014

Nagrinėtoje byloje pareiškėjas uždaroji akcinė bendrovė „Vilniaus energija“ ginčijo Lietuvos metrologijos inspekcijos teritorinio skyriaus duotus įpareigojimus dėl karšto vandens skaitiklio naudojimo jo veikloje. Pagal nacionalinį reguliavimą ir praktiką vandens skaitiklis, sujungtas su nuotolinio duomenų perdavimo prietaisu, yra laikomas kokybiškai nauja matavimo priemone – matavimo sistema, ir būtent šia aplinkybe buvo grindžiamos galimybės

jiems taikyti papildomus nacionalinius reikalavimus ir procedūras.

Bylą nagrinėjusiai LVAT teisėjų kolegijai kilo abejonė dėl nacionalinės teisės ir praktikos suderinamumo su Europos Sąjungos teise, todėl buvo kreiptasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (ESTT) su prašymu priimti prejudicinį sprendimą. ESTT patvirtino LVAT abejones ir konstatavo, jog pagal Europos Sąjungos teisę yra draudžiamas toks

nacionalinis reguliavimas ir praktika, pagal kuriuos visus Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus atitinkantis karšto vandens skaitiklis, sujungtas su nuotolinio (telemetrinio) duomenų perdavimo įtaisu, yra laikomas matavimo sistema ir dėl šios aplinkybės negali būti naudojamas pagal paskirtį, kol jam kartu su šiuo įtaisu nebus atlikta metrologinė patikra kaip matavimo sistemos. Atsižvelgęs į tai, teismas visus ginčytus įpareigojimus panaikino.

Karšto vandens tiekimo būdas pakeičiamas tik tinkamai įgyvendinus visas jo keitimo sąlygas

Administracinė byla Nr. A-2039-525/2015

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Lietuvos metrologijos inspekcijos nutarimo, kuriuo pareiškėjas uždaroji akcinė bendrovė „Vilniaus energija“, be kita ko, buvo įpareigotas atsiskaitymams su vartotojais naudoti tik karšto vandens skaitiklius su galiojančia metrologine patikra. Reikšminga aplinkybė sprendžiant šį ginčą buvo tai, kokį karšto

vandens tiekimo būdą buvo pasirinkę namo gyventojai.

LVAT pažymėjo, jog gyventojai turi ne tik priimti sprendimą dėl apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pasirinkimo, bet ir pakeisti šilumos ir karšto vandens vartojimo sutartis, sudaryti karšto vandens tiekimo sutartis su karšto vandens ar geriamojo vandens tie-

kėjais, jeigu keičiamas karšto vandens tiekimas. Nustatyta, kad minėtos sutartys nebuvo sudarytos, todėl, LVAT vertinimu, namo gyventojų pasirinktas 2-asis apsirūpinimo karštu vandeniu būdas tinkamai neįgyvendintas. Konstatuota, kad namui pagrįstai faktiškai buvo taikomas 1-asis apsirūpinimo karštu vandeniu būdas.

Aplinkos apsauga

Sakoma, jog žmonės žemės nepaveldi iš savo tėvų, o skolinasi ją iš savo vaikų. Rūpinimasis aplinkos apsauga reiškia ir rūpinimąsi ateities kartomis, socialinę atsakomybę bei toliaregišką požiūrį. Su aplinkos apsauga susijusias bylas nagrinėjančio administracinio teismo užduotis – vertinti aplinkos apsaugos srityje veikiančių valstybės ir savivaldos institucijų sprendimų teisėtumą ir pagrįstumą bei užtikrinti, jog aplinkos apsauga viešoji valdžia rūpintųsi nepažeisdama asmenų teisių ir teisėtų interesų.

Kaip ir ankstesniais metais, 2015 m. tendencijos aplinkos apsaugos srityje išliko tos pačios – didžiausią šios kategorijos bylų dalį sudarė bylos dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą priteisimo. Šiais metais paminėtos bylos sudarė ne tik daugiau nei 70 procentų aplinkos apsaugos srities bylų, tačiau ir beveik šeštadalį visų teisme gautų administracinių ginčų bylų. Įdomu paminėti tai, jog kitaip nei per kelerius praėjusius metus, pastaruju metu apeliacinius skundus šio pobūdžio bylose dažniau teikė ne vietinės rinkliavos mokėtojai, o šią rinkliavą administruojantys subjektai.

Kitoje išnagrinėtų bylų dalyje aiškiai išsiskyrė kultūros paveldo bei medžioklės sritys. Lyginant su ankstesniais metais, itin ryškus su kultūros paveldu susijusių bylų kiekio padidėjimas – iki šiol administracinių ginčų šioje srityje pasitaikydavo itin retai.

Poveikis aplinkai gali būti nevertinamas tik visiškai įsitikinus tokio poveikio nebuvimu

Administracinė byla Nr. A⁹⁰²-2102/2014

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo, be kita ko, dėl vieno iš regionų aplinkos apsaugos departamentų galutinės atrankos išvados, kurioje konstatuota, kad naujai planuojamai ūkinei veiklai (10 000 paršelių auginimui Kalvarijos kiaulių komplekse) poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Pripažinus, kad planuojama ūkinė veikla dėl savo pobūdžio, masto ar numatomos vietos ypatumų gali daryti reikšmingą poveikį

aplinkai, turi būti atliekamas tokios veiklos poveikio aplinkai vertinimas. Teismas pabrėžė, jog atliekant atranką pakanka motyvuotos prielaidos apie galimą reikšmingą poveikį, ir priešingai – atrankos išvadą dėl vertinimo neprivalomumo galima priimti tik tokiu atveju, kai neabejotinai konstatuojama, kad ši veikla neturės ir negali turėti jokio reikšmingo poveikio aplinkai. Be to, vykdant atranką turi būti atsižvelgiama į

didžiausius planuojamus veiklos pajėgumus (maksimalų tokios veiklos mastą).

Teismas nustatė, kad ginčytoje galutinės atrankos išvadoje nebuvo argumentų, kurie leistų vienareikšmiškai teigti, jog planuojama ūkinė veikla neturės ir negali turėti jokio reikšmingo poveikio aplinkai. LVAT tai įvertino kaip pakankamą pagrindą šią išvadą pripažinti nepagrįsta.

Reikalavimai dėl kultūros vertybių apsaugos privalo būti aiškiai suformuluoti

Administracinė byla Nr. A-1234-520/2015

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl atsakovo Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos teritorinio padalinio reikalavimo pareiškėjai pašalinti kultūros vertybe esančio nekilnojamojo turto pažeidimus. Pareiškėjai nuosavybės teise priklausė administracinės patalpos, o kitos tame pačiame pastate buvusios patalpos priklausė kitiems savininkams. Dėl prastos stogo būklės atsakovas įpareigojo pareiškėją pa-

rengti statinio stogo dangos tvarkymo projektą, jį suderinti su atsakovu ir iki nurodytos datos atlikti tvarkymo darbus.

Pažymėjęs, jog atsakovas turi teisę teikti reikalavimus asmenims, privalantiems imtis priemonių dėl tinkamos saugomos kultūros vertybės priežiūros, teismas taip pat pabrėžė, jog namo stogas bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso pastato butų ir kitų patalpų savininkams. Ginčytame reika-

lavime nebuvo nurodyta, jog pareiškėja su kitais bendrasavininkiais (ir kuriais) privalo vykdyti nustatytus įpareigojimus. Todėl teismas konstatavo, kad ginčytame akte nebuvo nurodyta aiški nustatytų pareiškėjos pareigų apimtis (įpareigojimai suformuluoti taip, kad pareiškėja jų negali objektyviai įvykdyti), ir administracinis aktas yra nemotyvuotas. Dėl to ginčytas reikalavimas pripažintas neteisėtu.

Vartotojų teisės

Europos Komisijos duomenimis, pirmosios vartotojams skirtos priemonės buvo priimtos 1975 m. ir nuo to laiko Europos Sąjunga nuolat stengėsi užtikrinti aukštą sveikatos apsaugos ir visų Europos Sąjungos vartotojų saugos lygį per visą produkto gyvavimo ciklą: nuo jo pagaminimo momento iki vartojimo namų ūkyje. Toks platus vartotojų apsaugos veikimas lemia, jog su šia sritimi teismas susiduria nagrinėdamas beveik visų kategorijų bylas. Kartu pastebima tendencija, jog dažniausiai šie klausimai iškyla konkurencijos, tabako ir alkoholio kontrolės, energetikos srityse, sprendžiant ginčus dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos bei Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nutarimų teisėtumo.

Kaip ir ankstesniais metais, LVAT šiemet daugiausiai sprendė klausimus dėl produktų saugos, klaidinančios reklamos, nesąžiningos komercinės veiklos, elektros, šilumos energijos bei kitų kainų nustatymo. Šių bylų pobūdis lemia, jog jose itin dažnai remiamasi ne tik nacionalinių, bet ir Europos Sąjungos teisės aktu nuostatomis, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika.

Platintojai rinkai privalo tiekti tik saugius produktus

Administracinė byla Nr. A-1744-146/2015

Nagrinėtoje byloje ginčas, be kita ko, kilo dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nutarimo, kuriuo pareiškėjui buvo paskirta 1 000 Lt bauda už Produktų saugos įstatymo pažeidimą – Lenkijos Respublikoje nupirktų apšvietimo girliandų, pripažintų nesaugiomis naudoti, platinimą internetinės prekybos būdu Lietuvos Res-

publikoje. Įvertinęs visas byloje nustatytas, taip pat – ir lengvinančias aplinkybes, LVAT sprendė, kad 1 000 Lt bauda yra proporcinga padarytam pažeidimui, atitinkanti nuobaudos tikslus poveikio priemonė. Nors pareiškėjas akcentavo aplinkybę, jog gaminį pirkto kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ir buvo įsitikinęs, kad jis yra saugus, tačiau

teisėjų kolegija pažymėjo, jog tai nekeičia platintojui pagal įstatymą kylančių pareigų apimtį. Teismas taip pat pabrėžė, kad pareiškėjas Produktų saugos įstatymo prasme buvo ginčui aktualaus gaminio platintojas, o pagal šį įstatymą platintojai privalo tiekti rinkai tik saugų produktą.

Reklamoje naudojami teiginiai privalo būti pagrįsti ir teisingi

Administracinė byla Nr. eA-2022-502/2015

Ginčas byloje kilo dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo pareiškėjas nubaustas 4 489,11 EUR bauda už Reklamos įstatymo reikalavimų pažeidimą – pripažinta, jog jis įvairiomis priemonėmis skleidė klaidinančias reklamas. Byloje nustatyta, kad pareiškėjas jo valdomose interneto svetainėse www.grupinis.lt ir www.beta.lt skleidė lėta-reigės siulčiaspaudės, sulankstomo dviračio ir teleskopo reklamas, kuriose buvo nurodyta šių prekių vertė, kainos su akcija, iki akci-

jos pabaigos likęs laikas bei nupirktų prekių kiekis.

Teismas pažymėjo, jog pareigą įrodyti reklaminių teiginių teisingumą reklamos naudojimo metu turi reklamos davėjas. Tačiau nagrinėtu atveju pareiškėjas nepateikė įrodymų, kurie pagrįstų reklamuotų prekių nurodytą vertę, buvusią konkrečios reklamos naudojimo metu. Be to, sulčiaspaudės reklamoje buvo nurodytas iki akcijos pabaigos likęs laikas ir ženklas „*“ žymintis nuorodą,

kad „Laikas iki akcijos pabaigos gali būti pratęstas“. Reklamoje iš pradžių buvo nurodyta, kad akcija truks vieną dieną – 2013 m. rugpjūčio 5 d., tačiau ši akcija buvo pratęsta dar ir 2013 m. rugpjūčio 6 d. Kaip pažymėjo pirmosios instancijos teismas, jokių motyvų apie sprendimą pratęsti akciją, kurie galėtų pagrįsti sąžiningus reklamos davėjo ketinimus, pareiškėjas nepateikė. Įvertinusi visas šias aplinkybes, LVAT teisėjų kolegija pripažino, jog vertinta reklama buvo klaidinanti ir paliko ginčytą nutarimą nepakeistą.

Tabako ir alkoholio kontrolė

Siekiant riboti alkoholio ir tabako gaminių vartojimą, visame pasaulyje diegiamos įvairios iniciatyvos: reklamos ribojimas ar draudimas, specialūs reikalavimai prekybos vietoms, laikui, gaminių išdėstymui, pirkėjų amžiui, ir kita. Šioje srityje bylas nagrinėjantis administracinis teismas turi užtikrinti, kad įvairūs įstatymų leidėjo nustatyti apribojimai būtų įgyvendinami nepažeidžiant fizinių asmenų ar ūkio subjektų teisių, o įstatymuose įtvirtintos poveikio priemonės būtų taikomos teisėtai ir pagrįstai.

2015 metais su tabako ir alkoholio kontrole susijusių bylų gerokai sumažėjo – išnagrinėta daugiau nei dvigubai mažiau bylų nei praėjusiais metais. Atkreiptinas dėmesys, jog praėjusiais metais sudariusios didžiąją šios kategorijos bylų dalį, šiemet pasitaikė vos kelios bylos dėl draudimo prekiauti alkoholiniais gėrimais nuo 22 val. iki 8 val. pažeidimo. Teismas daugiausiai sprendė ginčus dėl draudžiamos alkoholio ir tabako reklamos, dėl baudų, paskirtų už alkoholinių gėrimų pardavimą neblaiviems asmenis, taip pat dėl netinkamo alkoholio produktų laikymo baruose ar restoranuose (neturint šių produktų įsigijimo dokumentų).

Visuomenės informavimas

Su visuomenės informavimu susijusiose bylose teismas įprastai sprendžia, ar asmenys yra pagrįstai įspėti ar nubausti už Visuomenės informavimo įstatymo bei Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimus. Šie teisės aktai, be kita ko, įtvirtina viešosios informacijos rinkimo, rengimo, skelbimo ir platinimo tvarką, viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų, jų dalyvių, žurnalistų ir jų veiklą reglamentuojančių institucijų teises, pareigas ir atsakomybę. Tokiu būdu siekiama užtikrinti, kad viešoji informacija būtų rengiama ir skleidžiama, garantuojant asmens garbės, orumo, privataus gyvenimo apsaugą, vadovaujantis teisės aktais, humanizmo, lygybės, pakantos, pagarbos žmogui principais.

2015 m. bylų, susijusių su visuomenės informavimo teisiniais santykiais, išnagrinėta kiek mažiau nei praėjusiais metais. Daugiausia šios rūšies ginčų kilo dėl Žurnalistų etikos inspektoriaus priimtų sprendimų teisėtumo, tačiau nevengota ginčyti ir Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos, šiuo metu vadinamos Visuomenės informavimo etikos asociacija, sprendimų. Visuomenės informavimo byloje, kaip ir anksčiau, išliko aktualūs tokie klausimai, kaip nuomonės atribojimas nuo žinios, naudojimas teise į saviraišką bei šios teisės ribos.

Su cigarečių pakeliais platinti reklamines skrajutes yra draudžiama

Administracinė byla Nr. eA-860-556/2015

Pareiškėjui buvo paskirta 20 000 Lt bauda už Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus – tabako gaminių reklamos draudimo bei reikalavimų dėl informacijos apie tabako gaminius pateikimo nesilaikymą.

Byloje nustatyta, jog cigarečių pakuotėse buvo talpinamos skrajutės, kurių vienoje pusėje buvo nurodyta „Nuo šiol <...> / nau-

jame pakelyje / Cigarečių skonis ir kaina išlieka nepakitę“ (viena pusė), o kitoje pusėje – tamsiai mėlyname fone viršuje pavaizduotos baltos žaliuzės, po jomis – cigarečių pakelis, apačioje baltame fone matomas užrašas „Rūkymas sukelia priklausomybę – nepradėk!“. Teismas tai įvertino kaip konkrečių tabako gaminių platintojo produkcijos įsigijimo ir (ar) vartojimo skatinimą. Anot

LVAT, taip yra parodomas parduodamų rūkalų pranašumas, didesnis patrauklumas, o tai draudžiama, nes yra tabako gaminių reklama. Byloje taip pat konstatuota, kad ir leistina informacija apie tabako gaminius buvo pateikta ne kartu su išdėstytais tabako gaminiams, nors tai draudžia įstatymas. Atsižvelgiant į šiuos motyvus, pripažinta, kad bauda pareiškėjui paskirta pagrįstai.

Alkoholinių gėrimų pardavimas neblaiviems asmenims draudžiamas

Administracinė byla Nr. A-581-822/2015

Pareiškėjui, ūkio subjektui, buvo skirta 1 250 Lt bauda už Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimą – draudimo parduoti alkoholinius gėrimus neblaiviems asmenims nesilaikymą. Įvertinęs byloje nustatytas aplinkybes, teismas konstatavo, jog pardavėja nagrinėtu atveju turėjo ir galėjo nustatyti, kad alkoholinius gėrimus siekiantis

įsigyti asmuo yra neblaivus. LVAT šioje byloje pažymėjo, jog ūkio subjektas turi pareigą imtis visų reikiamų organizacinių ir kitų (pavyzdžiui, darbuotojų mokymai, vidaus teisės aktai, numatantys darbuotojų pareigą įsitikinti, ar pirkėjas yra blaivus, esant abejonei – alkoholinių gėrimų neparduoti) priemonių, kad toks įstatyme įtvirtintas

reikalavimas būtų veiksmingai užtikrintas. Todėl to, jog darbuotoja nepastebėjo pirkėjo girtumo, nors turėjo galimybę tuo įsitikinti, teismas nevertino kaip aplinkybės, atleidžiančios pareiškėją nuo atsakomybės. Pripažinta, kad pareiškėjui bauda skirta pagrįstai.

Vertinamojo pobūdžio teiginiai taip pat privalo būti pagrįsti

Administracinė byla Nr. A-1435-624/2015

LVAT nagrinėjo bylą, kurioje ginčas kilo dėl Žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimo dalies, kuria nuspręsta įspėti viešosios informacijos rengėją ir skleidėją dėl Visuomenės informavimo įstatymo nuostatų pažeidimo.

Nagrinėtoje byloje vertinama vienoje iš ginčo publikacijų nurodytus teiginius, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad teiginiai yra pradedami žodžiu „gal“, kuris parodo, jog faktas nėra konstatuojamas, o išreiškiamas tam tikra mintis, abejonė. Tačiau, anot LVAT, ir vertinamojo pobūdžio teiginiais turi egzistuoti pakankamas faktinis pa-

grindimas. Konkrečiu atveju vertinamasis teiginys buvo pateiktas be jokio faktinio pagrindo, aiškių argumentų, nors tai neatitinka įstatymo keliamų reikalavimų reiškiant nuomonę. Atsižvelgus ir į kitas aplinkybes, pripažinta, kad toks teiginys buvo žeminantis garbę ir orumą.

Viešas informacijos rinkimas apie kitą asmenį gali būti nesuderinamas su žurnalisto profesine etika

Administracinė byla Nr. A-1600-556/2015

Byloje ginčas kilo dėl Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos sprendimo, kuriuo pripažinta, kad pareiškėjas pažeidė Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso nuostatas – tai nulėmė pareiškėjo inicijuotas viešas neetiškas ir nekorektiškas informacijos rinkimo būdas, siekiant gauti, be kita ko, ir privataus pobūdžio informaciją apie trečiąjį suinteresuotą asmenį bei šią informaciją paskleisti viešai („<...> jeigu ką nors žinote apie šią poniją, siųskite informaciją <...>“).

Teismas pritarė Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos išvadai, kad būdas, kuriuo siekta gauti informaciją apie asmenį, nebuvo etiškas. Toks informacijos rinkimo būdas, anot teismo, netoleruotinas, nepateisinamas, laikytinas neigiamu elgesiu bei patenka į Žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso reguliuojamą sritį. Pažymėta, jog publikacijos turinys suponuoja spaudimą asmeniui, nes sakoma, jog vis tiek informacija apie jį bus gauta – jei ne iš paties asmens, tai iš kitų asmenų (skai-

tytojų). Teismas tai vertino kaip piktnaudžiavimą profesine galimybe – nepavykus rezultato pasiekti etišku būdu, pasitelkiamas į pagalbą žiniasklaidos priemonė (kreipiamasi į skaitytojus) su profesiniu požiūriu neetiškomis užuominomis. LVAT konstatavo, kad nagrinėtu atveju nebuvo paneigta laisvė į informacijos rinkimą, gavimą bei galimą paskleidimą, o pareiškėjo pasirinktas būdas bei priemonė buvo nesuderinami su profesine etika.

Statyba ir teritorijų planavimas

Vienas ryškiausių teritorijų planavimo srityje įvykusių pokyčių per pastaruosius keletą metų – reikšmingai kitęs teisinis reguliavimas. Iš esmės pakeista teritorijų planavimo dokumentų struktūra bei sprendinių detalizavimo lygmenys nulėmė, jog nemaža dalis su žemės sklypų tvarkymu susijusių klausimų, anksčiau patekusių į Teritorijų planavimo įstatymo taikymo sritį, įstatymų leidėjo buvo priskirta žemėtvarkos teisiniams santykiams, reguliuojamiems Žemės įstatymo. Dėl to aptariamos kategorijos bylų sąlyginai sumažėjo – šios bylos dabar priskiriamos žemės teisinių santykių bylų kategorijai. Pakitęs teisinis reguliavimas lėmė ir tai, jog kol kas teismas yra pateikęs tik pavienius šio naujojo reguliavimo išaiškinimus.

Su statybos teisiniais santykiais susijusių bylų skaičius šiek tiek mažėjo – tai galėjo nulemti procedūrinių reikalavimų, išduodant statybą leidžiančius dokumentus, supaprastinimas. Praėjus keleriems metams po atliktų reikšmingų Statybos įstatymo ir jį lydinių aktų pakeitimų, jau matyti susiformavusi teismo praktika dėl naujų taisyklių taikymo ir aiškinimo. Reikšmingi išaiškinimai buvo pateikti su valstybine statybų priežiūra susijusiose bylose, bylose dėl savavališkos statybos šalinimo terminų pratęsimo, savivaldybių administracijų veiksmų, valstybinę statybų priežiūrą atliekančios institucijos kompetencijos, statinių naudojimo priežiūros ir ją atliekančių subjektų teisių bei pareigų ir kitose. Teismas taip pat sprendė klausimus ir dėl naujojo Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo bei ankstesnių Statybos įstatymo nuostatų tarpusavio ryšio ir ankstesnės jurisprudencijos tęstinumo.

Žemės teisiniai santykiai

Su žemės teisiniais santykiais susijusių bylų kategorija visada išsiskyrė tiek bylų gausa, tiek nagrinėjamų teisinių klausimų kompleksiskumu. Tačiau pastaraisiais metais atlikus reikšmingus teritorijų planavimą ir žemės teisinius santykius reguliuojančių teisės aktų pakeitimus, šios bylų kategorijos apimtis dar labiau išsiplėtė – dalis anksčiau iš teritorijų planavimo santykių kylančių ginčų buvo priskirti žemės teisinių santykių sričiai. Vertinant bendras bylų gavimo ir išnagrinėjimo tendencijas, pažymėtina, jog, kaip ir anksčiau, teismui teko spręsti nemažai bylų dėl žemės reformos teisinių santykių, nesusijusių su nuosavybės teisių atkūrimu – šių bylų skaičius iš esmės išliko nesumažėjęs.

Pastaraisiais metais atlikti paminėti teisės aktų pakeitimai taip pat lėmė būtinybę Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui pateikti naujų teisės normų aiškinimo ir taikymo taisykles. Nuosekliai vystydamas ir formuodamas savo praktiką žemės teisinių santykių srityje, LVAT pateikė išaiškinimus dėl valstybės institucijų kompetencijos priimančias sprendimus dėl žemės sklypo naudojimo paskirties keitimo, žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo reikalavimų skundžiamumo teismui, statiniui eksploatuoti skirto valstybinės žemės sklypo formavimo, ir kitus.

Atsisakymas išduoti architektūrinius reikalavimus turi būti išsamiai motyvuotas

Administracinė byla Nr. A-1224-662/2015

Byloje ginčas kilo dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos sprendimo, kuriuo buvo netenkintas pareiškėjos prašymas dėl specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymo vienbučio gyvenamojo namo statybos projektui. Toks sprendimas motyvuotas tuo, kad žemės sklype jau yra gyvenamasis namas.

LVAT pažymėjo, jog skundžiamame sprendime nurodyti tik teisės aktų, kuriais remiantis buvo priimtas šis individualus administracinis aktas, pavadinimai bei straipsniai. Iš šio sprendimo buvo matyti tik tai, kad žemės sklype nenumatyta antro gyvenamojo namo statyba, tačiau nebuvo aišku, kokių pagrindų toks sprendimas priimtas. Teis-

mas pabrėžė, jog sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, dėl kurio jis priimamas. LVAT konstatavo, kad šios aplinkybės sudarė pagrindą skundžiamą aktą panaikinti.

Formalūs netikslumai negali paneigti asmens pirmumo teisės išsinuomoti žemės sklypą

Administracinė byla Nr. A-68-438/2015

Teismas nagrinėjo ginčą, kuris kilo dėl atsakovo Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos teritorinio skyriaus atsisakymo pareiškėjui išnuomoti žemės sklypą, nuomos teisę suteikiant kitam asmeniui. Pareiškėjas teigė, kad buvo pažeista jo pirmumo teisė išsinuomoti ginčo žemės sklypą.

LVAT nustatė, kad pareiškėjas anksčiau nei kitas asmuo atsakovui raštu išreiškė savo valią išsinuomoti ginčo žemės sklypą, tačiau šią savo valią realizavo netinkama forma, t. y. nesilaikydamas nustatytų reikalavimų tokio pobūdžio prašymams pateikti. Teismas pabrėžė, jog atsakovui turėjo būti žinoma, kad pareiškėjas jau nuo 2011 m. siekė

išsinuomoti ginčo žemės sklypą. Ginčytas administraciniais aktais, kurie nors ir atitiko formaliuosius teisės aktų reikalavimus, iš esmės buvo pažeista pareiškėjo subjektinė teisė – turėti pirmenybę išsinuomoti ginčo žemės sklypą. Anot LVAT, tokie administraciniai aktai negali būti pripažinti pagrįstais ir teisingais.

Statyba gali būti pripažinta savavališka tik pagal įstatyme nustatytus pagrindus

Administracinė byla Nr. A-2149-502/2015

Byloje ginčas kilo, be kita ko, dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos teritorinio skyriaus sprendimo, kuriuo atsisakyta pastato statybą pripažinti savavališka. Pareiškėjas teigė, kad trečiasis suinteresuotas asmuo, įsigijęs nebaigtą statyti pastatą ir neturėdamas savo vardu išduoto statybą leidžiančio dokumento, vykdė savavališką statybą. Teismas pabrėžė, kad

viešojoje teisėje plečiamasis teisės normų aiškinimas negalimas, todėl pagal Statybos įstatymą savavališka statyba laikytina tik statinio ar jo dalies statyba be galiojančio statybą leidžiančio dokumento arba turint galiojantį statybą leidžiantį dokumentą, tačiau pažeidžiant esminius statinio projekto sprendinius. LVAT pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, jog statybą te-

siant pagal tą patį statinio projektą, senojo statytojo vardu išduotas statybą leidžiančio dokumento galiojimas panaikinamas tada, kai teisės aktų nustatyta tvarka išduodamas naujas statybą leidžiantis dokumentas naujo statytojo vardu. Atsižvelgus į tai, kad bylai aktualiu laikotarpiu leidimas statyti pastatą galiojo, nebuvo pagrindo konstatuoti, jog buvo vykdoma savavališka statyba.

Valstybė privalo tinkamai realizuoti piliečių teises nuosavybės teisių atkūrimo procese

Administracinė byla Nr. A⁶⁸-2240/2014

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl to, jog atsakovas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (NŽT) teritorinis skyrius netenkino pareiškėjo, V. G. teisių perėmėjo, prašymo dėl nuosavybės teisių atkūrimo. Remtasi tuo, kad įstatyme nustatytais terminais V. G. (ar jos įpėdiniai) nepareiškė valios gauti lygiavertį žemės plotą kaimo vietovėje.

Byloje pažymėta, kad ilgai trunkant nuosavybės teisių atkūrimo procesui ir keičiantis teisiniam reguliavimui, teisės aktuose yra įtvirtinta pareiga raštu pasiūlyti piliečiui kitus įstatyme įtvirtintus nuosavybės teisių atkūrimo būdus, kai prašyme nurodytas nuosavybės teisių atkūrimo būdas įstatyme nenumatytas. Ja siekiama užtikrinti, kad prirėikus piliečių valia bus patikslinta, atsižvelgiant į pasikeitusį teisinį reguliavimą. Byloje nustatyta, kad 1991 m. prašyme

V. G. aiškiai išreiškė savo valią dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo, todėl ji ir jos teisių perėmėjai galėjo pagrįstai tikėtis, kad prašymo pagrindu bus atkurta nuosavybės teisės. Anot LVAT, paminėtos pareigos nevykdymas byloje vertintu atveju negali būti laikomas nereikšmingu. Todėl pripažinta, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai įpareigojo NŽT iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą.

Žalos atlyginimas

Nagrindamas bylas dėl civilinės atsakomybės už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, teismas sprendžia, ar asmuo pagrįstai prašo atlyginti patirtą turtinę ir (ar) neturtinę žalą. Įprastai tokiose bylose teismas turi įvertinti, ar egzistuoja trys esminės sąlygos, būtinos viešajai atsakomybei atsirasti: tai neteisėti valdžios institucijų veiksmai ar neveikimas, žala bei priežastinis ryšys tarp neteisėtų veiksmų (neveikimo) ir žalos. Tik egzistuojant visoms trimis paminėtomis sąlygoms, asmeniui gali būti atlyginama patirta turtinė ir (ar) neturtinė žala. Žalos dydis įvertinamas kiekvienu konkrečiu atveju ir, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, jo piniginė išraiška gali būti labai skirtinga. Pavyzdžiui, vertinant patirtą neturtinę žalą, tam tikrais atvejais jau pats asmens teisės pažeidimo pripažinimas teismo sprendimu gali būti laikomas pakankama ir teisinga satisfakcija už patirtą skriaudą. Kita vertus, 2015 m. pasitaikė ir tokių atvejų, kai teismo priteistos turtinės žalos dydis viršijo vieną milijoną eurų.

2015 m. statistiniai duomenys rodo, jog aptariamoms kategorijoms bylų kiekis daugėja – šiemet jų išnagrinėta beveik trečdaliu daugiau nei praėjusiais metais. Kaip ir anksčiau, teisme buvo gauta itin daug bylų dėl netinkamų kalinimo sąlygų – šios bylos šiemet sudarė ir vieną didžiausių visų LVAT gautų bylų dalį.

Valstybė privalo atlyginti dėl neteisėtų aktų panaikinimo asmens patirtą žalą

Administracinė byla Nr. A-578-556/2015

Pareiškėjas, ūkio subjektas, kreipėsi į teismą dėl žalos atlyginimo – patirtą žalą jis siejo su pastato (jachtklubo, restorano) griovimo darbais. Pastatus teismo sprendimu jis buvo įpareigotas nugriauti, nepaisant to, jog iš kompetentingų institucijų buvo gauti visi reikalingi dokumentai, sudarantys prielaidas vykdyti statybas.

Teisėjų kolegija pabrėžė, jog pareiškėjas įvykdė visas teisės aktuose numatytas pareigas, todėl laikytina, jog turėjo objektyviai pagrįstus ir teisėtus lūkesčius elgtis su nuosavu turtu taip, kad, be kita ko, gautų ekonominę naudą. Patyręs žalą jis įgavo teisę reikalauti teisingai ją atlyginti. Įvertinusi bylos medžiagą, teisėjų kolegija konstatavo, kad pareiškėjui priteistina 3 968 475, 09 Lt

(atitinka 1 149 349, 83 EUR) suma, kurią sudarė negautos pajamos, susijusios su negalėjimu įgyvendinti ketinimus pastatyti objektą parduoti, ir tiesioginiai nuostoliai, kuriuos sudarė pastatų griovimo išlaidos. Pareiškėjui taip pat priteistos 5 procentų dydžio metinės palūkanos nuo 2013 m. liepos 19 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.

Dėl neteisėtų valstybės institucijų veiksmų patirta žala turi būti atlyginta

Administracinė byla Nr. A-406-602/2015

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, be kita ko, prašydamas iš Lietuvos valstybės priteisti turtinės ir neturtinės žalos atlyginimą. Pareiškėjo teigimu, žala jam buvo padaryta, kai įsiteisėjus teismų sprendimams, panaikintiems papildomos sankcijos – automobilio konfiskavimo – skyrimą, jis kreipėsi į Muitinės departamentą, prašydamas grą-

žinti konfiskuotą automobilį. Tačiau Muitinės departamentas pareikalavo iš pradžių apmokėti automobilio saugojimo išlaidas.

Teismas vertino, jog Muitinės departamentas neturėjo pagrindo reikalauti iš pareiškėjo minėtų išlaidų apmokėjimo, kaip papildomos transporto priemonės grąžinimo sąlygos. Pareiškėjui buvo priteistos jo

turėtos išlaidos už transporto priemonės transportavimą ir saugojimą ginčo laikotarpiu. Jam iš Lietuvos valstybės taip pat buvo priteistas 50 eurų dydžio neturtinės žalos atlyginimas.

Valstybės tarnyba

Sprendamas ginčus valstybės tarnybos srityje, LVAT nagrinėja bylas dėl priėmimo į valstybės tarnybą, valstybės tarnautojų ir jų tarnybinės veiklos vertinimo, tarnybinių nuobaudų, valstybės tarnautojų atleidimo, jų socialinių ir kitų garantijų, valstybės tarnautojų teisių ir pareigų, taip pat viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje. Valstybės tarnautojo statusas nulemia, jog valstybės tarnautojams yra keliami itin aukšti reikalavimai tiek juos priimant į tarnybą, tiek vykdant darbo funkcijas, tiek priimant sprendimus dėl jų atleidimo.

Kaip ir ankstesniais metais, 2015 m. valstybės tarnybos bylos sudarė vieną didžiausių LVAT išnagrinėtų bylų dalį. Valstybės tarnautojai intensyviai gynė savo socialines teises, reikalaudami teismo priteisti patirtą žalą dėl laiku neišduotų tarnybinių uniformų, taip pat dėl Konstitucijai prieštaravusių įstatymų negautą darbo užmokesčio dalį. Didelę bylų dalį sudarė ginčai dėl paskirtų tarnybinių nuobaudų pagrįstumo ir atleidimo iš tarnybos teisėtumo. Tarnybinės atsakomybės srityje šiais metais LVAT taip pat sprendė svarbius klausimus, susijusius su procedūromis atleidžiant pareigūną už vardo pažeminimą, taip pat su reikalavimu gauti profesinės sąjungos sutikimą skiriant tarnybinės nuobaudas.

Atsakomybės taikymas neribotą laiką yra nesuderinamas su Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika

Administracinė byla Nr. A-1554-662/2015

Ginčas byloje kilo dėl pareiškėjo atleidimo iš pareigų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyboje dėl pareigūno vardo pažeminimo teisėtumo. Šioje byloje LVAT, be kita ko, sprendė dėl termino, kuriam pasibaigus, asmeniui negali būti taikoma atsakomybė už tam tikrus veiksmus, taikymo. Išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgusi į Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką,

nurodė, kad situacija, kai netaikomi jokie atsakomybės terminai, nesuderinama su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis. Todėl senaties termino neįtvirtinimas įstatyme negali savaime nulemti to, jog asmeniui nėra taikomi jokie atsakomybės taikymo ribojimai laiko požiūriu. Byloje sprendta, jog aptariamoje situacijoje tikslinga taikyti terminą, numaty-

tą tarnybinių nuobaudų skyrimui pagal Specialiųjų tyrimų tarnybos statutą, t. y. vieneri metai nuo nusižengimo padarymo dienos. Aplinkybę, jog ginčijamas įsakymas, kuriuo pareiškėjas atleistas, buvo priimtas pasibaigus naikinamajam vienerių metų terminui, teismas vertino kaip vieną iš pagrindų šio įsakymo pripažinimui neteisėtu.

Papildoma poilsio diena turi būti skiriama visiems, auginantiems du vaikus iki dvylikos metų

Administracinė byla Nr. eA-452-756/2015

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl to, kad pareiškėjui buvo atsakyta suteikti Darbo kodekse nustatytą lengvatą – vieną papildomą poilsio dieną per mėnesį darbuotojams, auginantiems du vaikus iki dvylikos metų.

Pirmosios instancijos teismas sprendė, kad pareiškėjas, su sutuoktine šeimoje augindamas du dvylikos metų neturinčius vaikus, iš

kurių vienas yra pareiškėjo ir jo sutuoktinės vaikas, o kitas – pareiškėjo sutuoktinės vaikas iš ankstesnės santuokos, neturi teisės pasinaudoti nurodyta lengvata. LVAT išaiškino, jog negalima teigti, kad darbuotojas, kurio šeimoje auga vaikas (vaikai), kurio šis darbuotojas nėra išvaikinęs, neturi teisės pasinaudoti paminėta lengvata. Turi būti atsižvelgiama į susidariusią faktinę situaciją, o būtent į tai, kad pareiškėjo ir jo sutuoktinės

šeimoje faktiškai auga du vaikai iki dvylikos metų. Kadangi abiem vaikais, pareiškėjo teigimu, jis rūpinasi vienodai, skiria jiems tiek pat dėmesio ir laiko, o byloje nebuvo šių teiginių paneigiančių duomenų, neliko ir pagrindo teigti, jog pareiškėjas neatitiko Darbo kodekse nustatytos sąlygos.

Savivaldybių teisės ir pareigos

Savivaldybės, įgyvendindamos įstatymų joms pavestas funkcijas, privalo sureguliuoti įvairius visuomeninius teisinius santykius. Šioje srityje LVAT nagrinėja tiek fizinių bei juridinių asmenų skundus dėl jų teises pažeidžiančių savivaldybių sprendimų, tiek savivaldybių administracinę priežiūrą atliekančių Vyriausybės atstovų pareiškimus dėl vietos savivaldos institucijų ir jų pareigūnų aktų ar įstatymų bei Vyriausybės sprendimų nevykdymo. Pagal statistinius duomenis, bylos pagal Vyriausybės atstovų kreipimus sudaro tik nedidelę dalį su vietos savivalda susijusių bylų.

Vienas iš principų, kurių privalo laikytis savivaldybės, priimdamos atitinkamus teisės aktus ar sprendimus, yra teisėtumo imperatyvas. 2015 m. LVAT sprendė bylas, kuriose šio ir kitų savivaldybių veiklos principų požiūriu buvo vertinami savivaldybių priimti teisės aktai, susiję su žemės mokesčio lengvatų taikymu, nekilnojamojo turto tarifo nustatymu, privačių bendrojo naudojimo objektų atnaujinimui skirtų lėšų tvarkymu, sąžiningos konkurencijos atliekų tvarkymo srityje užtikrinimu, priešmokyklinio ugdymo grupių perkėlimu į mokyklas, švietimo įstaigų tinklo formavimu, gyvūnų laikymo tvarka, socialinių pašalpų ir būtiniausių išlaidų kompensacijų nepasiturintiems gyventojams skyrimu ir kitais vietos bendruomenei svarbiais klausimais.

Užsieniečių bylos

Bylose, susijusiose su užsieniečių teisine padėtimi, teismas sprendžia klausimus dėl užsieniečių gyvenimo bei darbo Lietuvoje, taip pat dėl prieglobsčio suteikimo, o prireikus – ir dėl jų sulaikymo, išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos ar atvykimo į šalį apribojimų. Dažniausiai tokiose bylose ginčai kyla dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) priimtų sprendimų.

Migracijos departamento duomenimis, Lietuvos Respublikoje gyvenančių užsieniečių skaičius pastaraisiais metais nuolat didėjo. Nepaisant to, lyginant su ankstesniais metais, užsieniečių bylų kiekis LVAT pastaruoju metu yra kiek sumažėjęs. Kaip ir anksčiau, išliko tendencija, jog nemaža ginčų dalis yra kilusi dėl skundų atsisakius išduoti leidimą gyventi Lietuvoje. Nedidelis bylų kiekis bei sprendžiamų klausimų pastovumas lėmė, jog esminių naujovių, susijusių su šiai bylų kategorijai aktualaus teisinio reguliavimo taikymu ir aiškinimu, šiais metais nebuvo.

Viršijant kompetenciją priimtos teisės aktų nuostatos yra neteisėtos

Administracinė byla Nr. A-1126-492/2015

LVAT nagrinėjo byloje vertino, ar teisėtos buvo 2013 m. rugsėjo 18 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintų Gyvūnų laikymo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje taisyklių nuostatos, kuriomis įtvirtinta šunų ir kačių savininkų pareiga registruoti

ir identifikuoti laikomus gyvūnus. Teismas nustatė, jog savivaldybės administracijos direktoriaus poįstatyminiame akte buvo numatyta tai, kas jo priėmimo metu nebuvo tiesiogiai įtvirtinta įstatyme – Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo nuostatų, susijusių su kačių, šunų ir šėškų privalomu žen-

klinimu ir registravimu, įsigaliojimas buvo numatytas tik 2016 m. sausio 1 d. Kadangi priimdamas paminėtas ginčyto teisės akto nuostatas administracijos direktorius viršijo savo kompetenciją, LVAT konstatavo jų neteisėtumą.

Nustatydamas mokesčių tarifus, savivaldybės taryba privalo vadovautis įstatyme įtvirtintais kriterijais

Administracinė byla Nr. A-1107-492/2015

Nagrinėtoje byloje buvo vertinama, ar Palangos miesto savivaldybės tarybos sprendimas nustatyti nekilnojamojo turto mokesčio tarifą 2014 m. atitiko aukštesnę galią turinčių teisės aktų reikalavimus. Teismas pažymėjo, kad savivaldybės tarybos tvirtinami vietinių rinkliavų ir mokesčių tarifai turi būti nustatyti tik pagal galiojančiuose įstatymuose numatytus kriterijus.

LVAT teisėjų kolegija šioje byloje konstatavo, jog ginčijamais atsakovo Palangos miesto savivaldybės tarybos sprendimo punktais padidintas nekilnojamojo turto mokesčio tarifas buvo nustatytas neteisėtai ir prieštaravo Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo nuostatai dėl mokesčio mokėtojo kategorijos atsižvelgiant į jo dydį nustatymo. Teismas motyvavo, kad mokesčio mokėtojo dydis buvo nustatytas remiantis ne įstatymuose nustatytais kriterijais, neatsižvel-

giant į konkretaus mokesčio (nekilnojamojo turto) rūšį ir Nekilnojamo turto mokesčio įstatyme keliamus tikslus, nepagrįstai diferencijuojant nekilnojamojo turto mokesčio sąlygas pagal mokesčių mokančių subjektų požymius, nesusijusius su konkretaus mokesčio mokėjimu. Atsižvelgiant į tai, ginčyti sprendimo punktai buvo pripažinti prieštaraujančiais aukštesnės galios teisės aktui – Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymui.

Taikant draudimą atvykti į šalį privalo būti laikomasi proporcingumo principo

Administracinė byla Nr. A-3061-858/2015

Byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento sprendimo, kuriuo pareiškėjui (užsieniečiui) buvo uždrausta trejus metus atvykti į Lietuvos Respubliką, jo duomenys įrašyti į Užsieniečių registrą, o į antrosios kartos Šengeno informacinę sistemą įvestas perspėjimas dėl draudimo pareiškėjui atvykti ir apsigyventi.

Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad

ginčijamame Migracijos departamento sprendime nėra pateikti jo priėmimą pagrindžiantys motyvai ir siejami tikslai. Teisėjų kolegija pažymėjo, jog reikalavimas, kad individualus administracinis aktas būtų adekvatus bei aiškus, apima ir šio akto priėmimo pagrindimą proporcingumo principo požiūriu. Ginčijamame sprendime nebuvo pateikta argumentų, kodėl siekiant užkirsti

kelią nelegaliai migracijai, nepakanka vien leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje neišdavimo, kodėl yra būtinos papildomos pakankamai reikšmingai pareiškėjo judėjimo laisvę ribojančios priemonės. Teisėjų kolegija darė išvadą, kad ginčijamas sprendimas nelaikytinas proporcingu, todėl neatitinka Viešojo administravimo įstatymo reikalavimų ir yra naikintinas.

Asmenys su nepilnamečiais vaikais gali būti sulaikomi tik ypatingais atvejais

Administracinė byla Nr. A-1798-624/2015

Teismas nagrinėjo bylą, kurioje buvo ginčijamas apylinkės teismo sprendimas, kuriuo nuspręsta užsienietę kartu su jos dviem vaikais sulaikyti Užsieniečių registracijos centre trims mėnesiams. LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad pažeidžiami asmenys ir šeimos, kuriose yra nepilnamečių užsieniečių, gali būti sulaikyti tik ypatingu atveju, atsižvelgiant į geriausius vaiko ir pažeidžiamų asmenų interesus.

Tai, jog prieglobsčio prašytojas, ignoruoda-

mas aiškius draudimus, bandė be galiojančio kelionės dokumento išvykti iš Lietuvos Respublikos, gali būti pagrindas apriboti jo judėjimo laisvę Lietuvos Respublikoje, taip pat taikyti sulaikymą. Tačiau asmeniui, privalančiam rūpintis kartu su juo gyvenančiais nepilnamečiais vaikais, tokia priemonė gali būti skiriama tik ypatingu atveju, t. y. tiek kai sulaikymo priemonės pagrindas yra ypatingas (grėsmė valstybės saugumui ar pan.), tiek kai tikrai nėra kitos alternatyvos (asmuo pažeidžia jam skirtą alternatyvią

priemonę ar pan.). Nagrinėtu atveju aplinkybių, kurios galėtų būti suprantamos kaip ypatingos, teisėjų kolegijos vertinimu, nebuvo.

Atsižvelgęs į visas bylos aplinkybes, teismas konstatavo, kad sulaikymo taikymas pareiškėjai nebuvo tikslingas, o pakankama ir tinkama priemonė nagrinėtu atveju pripažintas jos apgyvendinimas Užsieniečių registracijos centre, netaikant judėjimo laisvės apribojimų.

Administracinė teiseną. Valstybės garantuojama teisinė pagalba

Administracinę teiseną reguliuojančios teisės aktų nuostatos iš esmės yra taikomos kiekvienoje byloje – teismas privalo užtikrinti teisingą ir sąžiningą teismo procesą, vykstantį pagal įstatymuose įtvirtintas taisykles. Tačiau daugiausiai reikšmingų proceso įstatymų normų aiškinimo ir taikymo taisyklių pateikiama bylose dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, taip pat nagrinėjant atskiruosius skundus – skundus dėl pirmosios instancijos teismo nutarčių, kuriomis byla nėra išsprendžiama iš esmės. LVAT šiemet toliau vystė savo praktiką dėl viešojo administravimo subjektų sprendimų pripažinimo individualiais administraciniais aktais, galinčiais būti savarankišku administracinės bylos nagrinėjimo dalyku, taip pat dėl galimybės skųsti atitinkamus pirmosios instancijos teismo procesinius sprendimus atskiruoju skundu.

Tinkamas teisės į teismą realizavimas dažnai yra susijęs su kvalifikuota teisine pagalba. Šiuo aspektu paminėtina, kad valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje teismui įprastai tenka spręsti asmenų skundus dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų priimtų sprendimų, kuriais atsisakoma suteiktą minėtą pagalbą. Vertinant statistinius duomenis šioje srityje, toliau matoma bylų mažėjimo tendencija – per pastaruosius kelerius metus jų sumažėjo dvigubai. Nedidelis bylų kiekis, dažnai panašus bylų pobūdis lemia, jog po paskutiniųjų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pakeitimų LVAT praktika visais svarbiausiais klausimais šioje srityje dar nėra galutinai susiformavusi.

Teismas negali atsisakyti priimti skundą, motyvuodamas ieškinio senatimi

Administracinė byla Nr. AS-580-492/2015

Atskiruoju skundu buvo skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria buvo atsisakyta priimti pareiškėjo skundą, konstatavus, jog šis praleido Darbo kodekse nustatytą trejų metų senaties terminą.

LVAT pabrėžė, jog ieškinio senatis – tai įstatymų nustatytas laiko tarpas (terminas), per kurį asmuo gali apginti savo pažeistas teises pareikšdamas ieškinį. Remdamasis aktualių teisės aktų nuostatomis, LVAT taip pat nurodė, jog reikalavimą apginti pažeistą teisę teismas priima nagrinėti nepaisant to, kad ieškinio senaties terminas pasibaigęs. Teis-

mas ieškinio senaties negali taikyti savo iniciatyva ir turi spręsti dėl jos taikymo tik tuo atveju, kai ginčo šalis to reikalauja. Todėl šioje byloje buvo pripažinta, kad pirmosios instancijos teismas nagrinėtų atveju nepagrįstai sprendė dėl ieškinio senaties taikymo skundo priėmimo stadijoje.

Abejonė dėl atstovavimo byloje perspektyvumo negali būti pagrindas neteikti antrinės teisinės pagalbos

Administracinė byla Nr. A-1157-575/2015

Byloje ginčas kilo, be kita ko, dėl atsakovo Panevėžio valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimo, kuriuo pareiškėjui nutrauktas antrinės teisinės pagalbos teikimas, nustačius, kad jis piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba ir jo atstovavimas byloje yra neperspektyvus.

LVAT nustatė, jog atsakovas, motyvuodamas atstovavimo byloje neperspektyvumu, iš esmės ėmėsi spręsti klausimus, kurie yra tik teismams Konstitucija deleguota funkci-

ja. Teismas atkreipė dėmesį, kad atsakovas šiuo atveju turėjo vertinti, ar pagal pareiškėjo pateiktus dokumentus ir jo nurodytas faktines aplinkybes pakanka duomenų atitinkamam teismui teiktinam dokumentui parengti. Nesant akivaizdžių pareiškėjo reikalavimų nepagrįstumo požymių, išankstinė nuomonė, jog atstovavimas tokioje byloje būtų neperspektyvus, yra negalima ir prieštarauja bendriesiems valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo principams. Teismas taip pat nenustatė ir pareiškėjo

piktnaudžiavimo valstybės garantuojama teisine pagalba. Anot LVAT, vien tai, kad pareiškėjas nuolat inicijuoja teisinius ginčus su valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybomis, nagrinėtu atveju savaime nesudarė pagrindo konstatuoti piktnaudžiavimą valstybės garantuojama teisine pagalba. Teismas panaikino ginčytus atsakovo aktus ir įpareigojo atsakovą iš naujo spręsti klausimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo pareiškėjui.

LIETUVOS VYRIAUSIASIS
ADMINISTRACINIS TEISMAS

© 2016 **LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS**

Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius

Tel. (8 5) 279 1005

info@lvat.lt

www.lvat.lt